

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР 2020 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания», «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ) немесе «Бас компания») 2002 жылғы 27 ақпанда Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы № 811 Жарлығының және Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі – «Үкімет») 2002 жылғы 25 ақпандағы № 248 қаулысының негізінде жабық акционерлік қоғам ретінде құрылған Қазақстан Республикасының (бұдан әрі – «ҚР») мұнай-газ кәсіпорны болып табылады. Компания «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компаниясы» мен «Мұнай және газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамдардың бірігуі нәтижесінде құрылды. Бірігудің нәтижесінде «Қазақойл» ҰМК мен МГК-ның барлық активтері мен міндеттемелері, оның ішінде осы компаниялар иелік еткен барлық кәсіпорындардағы қатысу үлестері Компанияға берілді. 2004 жылдың наурызында ҚР-дың заңнамасына сәйкес Компания акционерлік қоғам болып қайта тіркелді.

2006 жылғы 8 маусымнан бастап Компанияның жалғыз акционері «Самұрық» Мемлекеттік активтері басқару бойынша қазақстандық холдинг» акционерлік қоғамы болып табылды, әрі ол 2008 жылдың қазанында «Қазына» Тұрақты Даму Қоры» акционерлік қоғамымен бірігіп, осылайша «Самұрық-Қазына» Ұлттық Әл-ауқат Қоры» акционерлік қоғамын (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») құрды. Үкімет Самұрық-Қазынаның жалғыз акционері болып табылады. 2015 жылғы 7 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Самұрық-Қазынадан Компания үлесінің 9,58%-ын және бір акциясын сатып алды.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 61 операциялық компанияда (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 54) қатысу үлесі болды (бірлесіп «Топ»).

Компанияның тіркелген кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қ., Дінмұхамед Қонаев көшесі, 8.

Топ қызметінің негізгі бағыттарына өзгесінен басқа мыналар кіреді:

- ◆ мұнай-газ саласында бірыңғай мемлекеттік саясатты әзірлеуге және іске асыруға қатысу;
- ◆ келісімшарттарға үлестік қатысу арқылы жер қойнауын пайдалану келісімшарттарында мемлекеттік мүдделерді білдіру;
- ◆ көмір сутегілерді барлау, әзірлеу, өндіру, мұнай операцияларын жүргізу қызметтері, қайта өңдеу, мұнай химия, өткізу, тасымалдау, мұнай құбырлары мен газ құбырларын және мұнай-газ өндіру инфрақұрылымын жобалау, салу, пайдалану мәселелері бойынша корпоративтік басқару және мониторинг жасау.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке Компанияның және ол бақылайтын еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі кіреді (3-ескертпе).

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігін Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен Бас бухгалтер 2021 жылғы 5 наурызда шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетілген операцияларды қоспағанда, бастапқы құн бойынша бағалау қағидатына сәйкес әзірленді. Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, арнайы аталған жағдайларды қоспағанда, миллиондарға дейін дөңгелектенген.

СӘЙКЕСТІК ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕ

Топтың мұндай шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХҚЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХҚЕС») сәйкес әзірленді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ХҚЕС-ке сәйкес дайындау белгілі бір маңызды есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі үшін елеулі болып табылатын салалар 4-ескертпеде ашылған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде Топ басшылығы бірқатар белгісіздіктердің орын алуын ескере отырып, оның ішінде COVID-19 пандемиясының ықпалынан, әлемдегі ағымдағы экономикалық ахуалды назарға алды. Топ басшылығы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қызметтің үздіксіздігі қағидатын ұстанады.

ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫН ҚАЙТА ЕСЕПТЕУ

Функционалдық валюта және білдіру валютасы

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған әрбір кәсіпорнының қаржылық есептілігінің элементтері кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық орта валютасын пайдалана отырып бағаланады (бұдан әрі – «функционалдық валюта»). Шоғырландырылған қаржылық есептілік Топты білдіру валютасы болып табылатын миллион Қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – «теңге») білдірілген.

Операциялар мен шоттардың сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы пайдаланыла отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Мұндай операциялар бойынша есептеулер нәтижесінде туындаған бағамдық айырмашылықтардан және есепті күнгі бағамдар бойынша шетел валютасында берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеуден түскен кірістер мен шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын айырмалар, Топтың шетелдік бөлімшелерге таза инвестицияларын хеджирлеудің бір бөлігі ретінде айқындалған монетарлық баптарды қоспағанда, пайда немесе зиян құрамында танылады. Бұл баптар инвестициялардың пайда немесе зиян құрамынан шығуы сәтіне жинақталған соманы қайта жіктей отырып таза инвестициялар шығарылғанға дейін басқа жиынтық кірістің құрамында танылады. Бұл монетарлық баптар бойынша бағамдық айырмаларға тән салық төлемдері мен несиелер басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады.

Топқа кіретін компаниялар

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтың барлық еншілес ұйымдарының, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компанияларының (олардың бір де бірі гиперинфляциялы экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістер мен зиян және қаржылық позициясы ұсыну валютасына мынадай түрде қайта есептеледі:

- ◆ қаржылық жағдай туралы ұсынылған есептердің әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күнге жабу бағамдары бойынша қайта есептеледі;
- ◆ жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық әсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға ақылға қонымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа; бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі);
- ◆ барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстан Қор Биржасында («ҚҚБ») белгіленген орташа есептелген валюта айырбастау бағамы Қазақстан Республикасында ресми валюта айырбастау бағамы ретінде қолданылады.

ҚҚБ-ның 2020 жылғы 31 желтоқсандағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 420,91 теңгені құрады. Бұл бағам 2020 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 1 АҚШ доллары үшін 382,59 теңге). ҚҚБ-ның 2021 жылғы 5 наурыздағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 419,66 теңгені құрады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШЫП КӨРСЕТУ ПРИНЦИПТЕРІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР

ЖАҢА СТАНДАРТТАР, ТҮСІНДІРМЕЛЕР ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ СТАНДАРТТАР МЕН ТҮСІНДІРМЕЛЕРГЕ ТҮЗЕТУЛЕР

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қабылданған есепке алу қағидаттары, 2020 жылдың 1 қаңтарына күшіне енген қабылданған жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қоспағанда, 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолданылған қағидаттарға сәйкес келеді.

Келесі түзетулер 2020 жылы алғаш рет қолданылды:

- ◆ «Бизнесті біріктіру» 3 ХКЕС-ке (IFRS) түзету. Түзету стандартпен енгізілетін бизнес ұғымына нақтылауды енгізеді және бизнес болып есептелу үшін қызмет түрлері мен активтердің интеграцияланған жиынтығына кем дегенде үлес және принципіалды маңызы бар процесс кіруі тиіс екендігін нақтылайды, олар бірігіп едәуір шамада қайтарымның пайда болуына ықпалдаса алады. Бұл ретте бизнеске қайтарымдылықтың пайда болуына қажетті барлық үлестер мен процестер міндетті түрде кірмей қалуы да түсіндіріледі. Түзетулер перспективті түрде қолданылады. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені ағымдағы практика бұл түзетулерге сәйкес келеді.
- ◆ «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» 7 ХКЕС-ке (IFRS), «Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39 ХКЕС-ке (IAS) және «Қаржы құралдары» 9 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулер. Түзетулер базалық пайда мөлшерлемесінің реформасы тікелей ықпал ететін хеджирлеудің барлық қатынастарға қолданылатын бірқатар босатуларды қамтиды. Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы хеджирлеудің қарым-қатынастарына әсер етеді, егер оны қолдану нәтижесінде хеджирлеу объектісі бойынша және/немесе хеджирлеу құралы бойынша базалық пайыздық мөлшерлемеге негізделген ақша ағындарының пайда болу мерзімдеріне немесе өлшеміне қатысты белгісіздіктер пайда болса. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені оның пайыздық мөлшерлемелерге негізделген хеджирлеудің қарым-қатынастары жоқ.
- ◆ «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХКЕС-ке (IAS) және «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» 8 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер. Бұл түзетулер елеуліліктің жаңа ұғымын ұсынады. Егер бұл негізгі пайдаланушылардың шешімдеріне ықпал етеді деп негізделген түрде күтуге тұрарлық болса, ақпараттың бұрмалануы елеулі болып табылады. Ағымдағы практика бұл түзетулерге сәйкес келгендіктен, бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсерін тигізбейді.
- ◆ Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздері қайта қаралған редакция Атап айтқанда, қайта қаралған редакцияда активтер мен міндеттемелердің жаңартылған анықтамалары енгізілген, сондай-ақ кірістер мен шығыстардың нақтыланған анықтамалары енгізілген. Түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.
- ◆ «COVID-19: жалдау шарттарына қатысты концессиялар» деген атаумен «Жалдау» 16 ХКЕС-ке (IFRS) түзету. Түзету жалға алушыларға COVID-19-бен тікелей байланысты жалдау шарттарының концессияларын шартты түрлендірулер деп есептемеуге мүмкіндік береді. Көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай ықпалын тигізбеді, өйткені Топтың COVID-19 туындатқан жалдау шарттарының елеулі концессиялары болмады.

КҮШІНЕ ЕНБЕГЕН ЖАҢА ЖӘНЕ ӨЗГЕРТІЛГЕН СТАНДАРТТАР МЕН ТҮСІНДІРМЕЛЕР

2017 жылғы мамырда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Сақтандыру шарттары» 17 ХКЕС (IFRS) жаңа стандартын шығарды. 17 ХКЕС (IFRS) сақтандыру шарттарын есепке алу жөнінде бірыңғай басшылықты білдіреді, сондай-ақ қаржылық есептілікте тиісті ақпараттың ашылып көрсетілуіне қойылатын барлық талаптарды қамтиды. Жаңа стандарт аттас 4 ХКЕС (IFRS) стандартын ауыстырады. 17 ХКЕС (IFRS) 2021 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кешірек басталатын жылдық кезеңдер

үшін күшіне енеді. Топтың болжамынша көрсетілген жаңа стандарт шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы қаңтарда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Қаржылық міндеттемелерді қысқа-және ұзақ мерзімділер ретінде жіктеу» деп аталатын «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХБЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Қабылданған түзету міндеттемелерді ұзақ немесе қысқа мерзімділер ретінде жіктеу критерийлерін нақтылайды. Түзету 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді, өйткені Топ нақтыланған критерийлерді қолдануда.

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздеріне сілтемелер» деп аталатын «Бизнестерді біріктіру» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды. Қабылданған түзету стандартта көрсетілген стандарттың өзіне елеулі түзетулерді енгізбестен, 2018 жылғы наурызда шығарылған Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздері өзекті нұсқасына сілтемелерді ауыстырады. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Негізгі құралдар: нысаналы пайдалануды бастағанға дейінгі кіріс» деп аталатын «Негізгі құралдар» 16 ХБЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Көрсетілген түзету негізгі құралдар объектісінің құнынан бұл активті одан кейінгі пайдалану орнына жеткізу және оны пайдалануға әзірлігі күйіне жеткізу уақытына шығарылған өнімді сатудан түсетін кез келген түсімді есептен шығаруға тыйым салады. Осының орнына, түзету Пайда мен зиян туралы есепте тиісті түсімнің және шығындардың мойындалуын қажет етеді. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды және ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Ауыртпалық түсіретін келісімшарттар: шартты орындау шығындары» деп аталатын «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» 37 ХБЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Көрсетілген түзету шығындардың қайсысы шарттың ауыртпалық түсіретіндігін бағалау кезінде қосылуы тиіс екендігін нақтылады. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы мамырда ХҚЕС жөніндегі Кеңес «Пайыздық мөлшерлемелер. Эталондар реформасы. 2-фаза» деп аталатын «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» 7 ХҚЕС-ке (IFRS), «Қаржы құралдары»

9 ХҚЕС-ке (IFRS), сондай-ақ «Сақтандыру шарттары» 4 ХҚЕС-ке (IFRS) және «Жалдау» 16 ХҚЕС-ке (IFRS) түзетулерді шығарды. Түзетулер тәуекелі жоқ пайыздық мөлшерлемеге өтумен байланысты қаржылық есептілікті дайындаушылар үшін бірқатар уақытша босатуларды береді. Түзетулер 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

Сонымен бірге, ХҚЕС жөніндегі Кеңестің күшіне әлі енген халықаралық стандарттарды жақсарту бойынша жыл сайынғы жобасының шеңберінде шығарылған бірқатар түзетулер бар. Оларға келесі түзетулер жатады: «ХҚЕС-ті алғаш рет қолдану: еншілес қоғам ХҚЕС-ті алғаш рет қолдануда» деп аталатын «ХҚЕС-ті алғаш рет қолдану» 1 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету; «Қаржылық міндеттемені мойындауды тоқтату қажеттілігіне 10%-дық тестті қолдану кезіндегі сыйақылар» деп аталатын «Қаржы құралдары» 9 ХҚЕС-ке (IFRS) түзету. Топтың болжамынша көрсетілген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

«Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХҚЕС-ке (IAS) және «Маңыздылық туралы пайымдауларды қалыптастыру» ХҚЕС-ті қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер. 1 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер кәсіпорындардың есеп саясатының елеулі ережелерін емес, маңызды ережелерді ашып көрсетуін талап етеді. ХҚЕС-ті қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер маңыздылық тұжырымдамасын есеп саясатының ашылып көрсетуіне қалай қолдануға болатындығы туралы нұсқаулар береді.

«Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер. 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер кәсіпорындардың есеп саясатындағы өзгерістерді және бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістерді қалай айыратындығын түсіндіреді. Бұл шектеу маңызды болып табылады, өйткені бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер перспективті түрде және тек келешек операциялар мен басқа да келешек оқиғаларға ғана қолданылады, ол есеп саясатындағы өзгерістер, әдетте, өткен операциялар мен басқа да өткен оқиғаларға қатысты ретроспективті түрде қолданылады.

1 ХҚЕС (IAS) пен 8 ХҚЕС-ке (IAS) түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе содан кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдану рұқсат етілген.

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

«Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер мен қателер» 8 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес Топ қаржылық есептіліктің ұсынылуын жақсарту үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсыну бойынша есеп саясатындағы өзгерістерді өз еркімен қолдануды шешті және бір жылғы таза пайдаға немесе жиынтық кіріске немесе капиталға әсерін тигізбеген қайта жіктеулерді жасады.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепті ұсынудағы өзгерістер

2020 жылы Топ бұрын Негізгі құралдардың, материалдық емес активтер мен барлау активтерінің құнсыздану шығыстарының құрамында көрсетілген Барлау бойынша шығыстарды бөлек жолмен көрсету шешімін қабылдады. Тиісінше, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептегі, 12 және 15-ескертпелердегі салыстырмалы ақпарат 2020 жылғы таныстырылымға сәйкес келу үшін өзгертілді.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепті ұсынудағы өзгерістер

2020 жылы Топ басқа да қаржы және қаржылық емес ағымдағы активтерді, басқа да қаржылық және қаржылық емес ұзақ мерзімді және ағымдағы міндеттемелерді бөлек ұсынуды шешті. Тиісінше, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі салыстырмалы ақпарат 2020 жылғы таныстырылымға сәйкес келу үшін өзгертілді.

ГАЗ ҚҰБЫРЛАРЫНЫҢ СЕΝІМГЕРЛІК БАСҚАРУ ШАРТТАРЫ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДАН ЖАРНАҒА СӘЙКЕС БАҒАЛАУДАҒЫ ӨЗГЕРІС

Алдыңғы жылдары Топ жергілікті атқарушы органдармен («ЖАО») және Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің («ММЖК») департаменттерімен сенімгерлік басқару шарттары («СБШ») бойынша Топқа берілген құбырларды Топ бақылайтын активтер ретінде мойындаудың қажет екендігін анықтау кезінде пайымдауды қолданды. Пайымдаудың мәні СБШ Топқа құбырларға арналған меншік құқығының берілуі аяқталған кезеңге Топқа құбырларға бақылау беруге арналған қысқа мерзімді тетік болып табылатындығында болды. Топ бұл газ құбырлары кейіннен Мемлекеттен Самұрық-Қазынаға, ал содан кейін Топқа қысқа мерзімде беріледі деп күтті. Бұл шешім ЖАО-мен 2017 жылы қол қойылған Өзара түсіністік туралы меморандумның талаптарымен расталды, соған сай барлық тәуекелдер мен сыйақылар, оған қоса мүлік салығын төлеу міндеттемесі мен тарифтерді қалыптастыру кезіндегі құқықтар Топқа өтеді.

2020 жылы бастапқы пайымдауды растаған фактілер мен жағдайларда келесі едәуір өзгерістер орын алды:

- ♦ Бастапқы СБШ-тың қолданылу мерзімі ұзартпастан аяқталды, бастапқыда Топ активтерге меншік құқығын алады деп болжанса да, газ құбырлары ЖАО-ға қайтарылды;
- ♦ СБШ бойынша алынған активтер республикалық меншікке (ММЖК-ға) және одан кейін Самұрық-Қазынаға, болжанғандай, қысқа мерзімде берілмеді. Бұл беру тетігі Топқа меншік құқықтарын құқықтық титул формалды берілгенге дейін беру үшін уақытша шара болмағанын анықтады;
- ♦ Көрсетілген меморандумның қолданылу мерзімі аяқталды.

Осының негізінде Топ 2020 жылдан бастап бастапқы пайымдау бұдан былай өзекті емес және СБШ ұзартылғаннан кейін Топ ЖАО ұсынған құбырларды бұдан былай бақыламайды деген тұжырымға келді. «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер мен қателер» 8 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес пайымдауды өзгерту бухгалтерлік есепте қатені білдірмейді және тиісінше, перспективті түрде ескерілуі тиіс.

Нәтижесінде, 2020 жылы Топ мұндай СБШ бойынша алған барлық құбырларды олардың баланстық құны бойынша осы күнге тануын тоқтатты және тиісінше, қосымша төленген капиталды 17.323 миллион теңгеге азайтты (23-ескертпе). Пайымдаудың өзгеруі ағымдағы және келешек есепті кезеңдерге әсер етеді және егер пайымдаудың өзгеруі 2020 жылы болмаса, капитал мен негізгі құралдар ағымдағы есепті кезеңнің соңына 15.873 миллион теңгеге көбірек болар еді, ағымдағы және келешек есепті кезеңнің жиынтық кіріс туралы есепке әсері елеусіз.

ШОҒЫРЛАНДЫРУ НЕГІЗІ

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес ұйымдарының 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды. Егер Топ инвестициядан ауыспалы әрекетке құқығы болса немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшырағыш келсе және инвестициялар нысанына қатысты өз өкілеттіктерінің салдарынан мұндай әрекетке ықпал ете алса, бақылау жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Топ тек егер келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар объектісін бақылайды: - Топтың инвестициялау нысанына қатысты өкілеттіктердің болуы (яғни инвестициялау нысанының маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар); - Топтың инвестициядан ауыспалы әрекетке құқықтың болуы немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшырағыштығы; - Топтың инвестициядан ауыспалы әрекетке ықпал ету мақсатында инвестициялау нысанына қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің болуы.

Топтың инвестициялар объектілеріне қатысты дауыстың көпшілігіне қарағанда аз дауыс беру құқығы немесе ұқсас құқықтар болған кезде, Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді: – инвестициялау объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа тұлғалармен келісім; – басқа келісімдермен негізделген құқықтар; – дауыс беру құқықтары және Топқа тиесілі әлеуетті дауыс беру құқықтары. Егер фактілер мен жағдайлар бақылаудың үш құрамдасы бірінің немесе бірнешеуінің өзгеруін растаса, Топ инвестициялар нысанына қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес компанияға бақылауды алған кезде еншілес компанияның шоғырлануы басталады және Топ еншілес компанияға бақылаудан айырылғанда тоқталады. Сатып алынуы немесе есептен шығарылуы жыл ішінде болған еншілес компанияның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады және Топ еншілес компанияға бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі Топтың барлық компаниялары үшін есеп саясатын бірізді қолданудың негізінде бас компанияның есептілігі сияқты дәл сол есепті кезең үшін әзірленді. Пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кірістің әрбір құрамдасы Топтың бас компаниясының Акционерлеріне және тіпті егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінде теріс қалдықтарға әкеліп соқтырған жағдайда да, бақыланбайтын қатысу үлестеріне жатады. Қажет болғанда еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі олардың есеп саясаттарын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Топтың ішінде операцияларды жүзеге асырудың нәтижесінде туындайтын барлық топ ішіндегі активтер мен міндеттемелер, капитал, кірістер, шығыстар мен ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталады. Бақылаудан айырылмастан инвестициялау нысандарындағы қатысу үлестерінің өзгерісі капиталмен жасалған операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылып қалса, ол тиісті активтерді (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үлестерін және меншікті капиталдың басқа да құрамдастарын тануды тоқтатады және туындап қалған пайданы немесе зиянды пайда немесе зиян құрамында мойындайды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАР

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі елеулі тікелей еншілес ұйымдар осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылды:

Маңызды ұйымдар	Негізгі қызметі	Тіркелген елі	Иелік ету үлесі	
			2020	2019
«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ (ҚМГ БӨ)	Барлау және өндіру	Қазақстан	99,72%	99,70%
«ҚазМұнайТеңіз» ЖШС	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС (Қарашығанақ)	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«ҚазТрансОйл» АҚ (ҚТО)	Мұнайды тасымалдау	Қазақстан	90%	90%
«КазМорТрансФлот» ЖШС (ҚМТФ)	Мұнайды тасымалдау	Қазақстан	100%	100%
«ҚазТрансГаз» АҚ (ҚТГ)	және құрылыс	Қазақстан	100%	100%
Cooperative KazMunayGas PKI U.A.	Газды тасымалдау	Нидерландтар	100%	100%
«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС (АМӨЗ)	Мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Қазақстан	99,53%	99,53%
«Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС (ПМХЗ)	Қайта өңдеу	Қазақстан	100%	100%
KMG International N.V. (КМГИ)	Қайта өңдеу	Румыния	100%	100%
«Қазмұнайгаз Өнімдері» ЖШС (ҚМГӨ)	Мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Қазақстан	100%	100%
«ҚазМұнайГаз-Сервис» ЖШС	Мұнай өнімдерін өткізу	Қазақстан	100%	100%
«KMG Drilling&Services» ЖШС (КМГ Дриллинг)	Сервистік жобалар	Қазақстан	100%	100%

БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ ЖӘНЕ ГУДВИЛ

Бизнесті біріктіру сатып алу әдісін пайдалана отырып есептеледі. Сатып алу құны сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланған берілген сыйақының және сатып алынатын компанияның бақыланбайтын қатысу үлесінің сомасы ретінде бағаланады. Бизнесті біріктіру жөніндегі әрбір мәміле үшін сатып алатын тарап сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлесі әділ құн бойынша, не сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін таза активтеріндегі теңбе-тең үлес бойынша бағалайды. Сатып алуға байланысты шегілген шығындар өкімшілік шығыстардың құрамына енгізіледі.

Егер Топ бизнесті сатып алса, ол сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді тиісті түрде шартты талаптарына, экономикалық жағдайға және сатып алу күніндегі тиісті жағдайларға байланысты жіктейді. Бұған компания сатып алатын негізгі шарттарға қосылған туынды құралдарды бөлу қажеттілігі меніне талдау жасау жатады.

Сатып алатын тарап беруге тиіс шартты сыйақы сатып алу күніндегі әділ құн бойынша танылуға тиіс. Қаржы құралы болып табылатын және 9 ХҚЕС-тің қолданылу аясына түсетін актив немесе міндеттеме ретінде жіктелетін шартты өтемақы әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі 9 ХҚЕС-ке сәйкес пайда немесе зиян құрамында танылады. Егер шартты сыйақы 9 ХҚЕС-тің қолданылу аясына түспесе, ол пайда немесе зиян құрамында әділ құны бойынша бағаланады. Егер шартты өтеу меншікті капитал ретінде жіктелетін болса, ол кейіннен қайта бағаланады және оны өтеу меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

Гудвил бастапқыда берілген сыйақы және танылған бақыланбайтын қатысу үлесі сомасының және сатып алушыға бұрын тиесілі болған қатысу үлестерінің Топ сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің және ол қабылдаған міндеттемелердің сомасынан асып түсуі ретінде айқындалатын бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер сатып алынған таза активтердің әділ құны берілген өтемақы сомасынан асатын болса, Топ барлық сатып алынған активтердің және барлық қабылданған міндеттемелердің анықталу дұрыстығын, сондай-ақ сатып алу күніне танылуы тиіс болған сомаларды бағалау кезінде пайдаланылған процедураларды қайталап талдайды. Егер қайталап жасалған талдаудан кейін берілген өтемақы сатып алынған таза активтердің әділ құнынан кем болып қалса, табыс пайда немесе зиян құрамында танылады.

Кейіннен гудвил құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру кезінде сатып алынған гудвилді құнсыздану тұрғысынан тексеру мақсаттары үшін, гудвил компаниялар Тобы сатып алған күннен бастап Топтың сатып алынатын компанияның басқа активтері немесе міндеттемелері көрсетілген бөлімшелерге жататын-жатпайтындығына қарамастан, бизнестің бірігуінен пайда алады деп болжанатын ақша ағындарын біріктіретін әрбір бөлімшесіне бөлінеді.

Егер гудвил ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің бір бөлігін құраса, және осы бөлімшенің бір бөлігі шығып қалса, шығарылатын қызметке жататын гудвил оның шығарылуынан келетін пайданы немесе шығында анықтау кезінде осы қызметтің ағымдағы құнына қосылады. Осындай жағдайларда шығып қалған гудвил шығып қалған қызметтің құны мен ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің қалған бөлігінің құнының қатынасы негізінде бағаланады.

Кезең-кезеңмен болатын бизнесті біріктіру

Сатып алу күніне сатып алынатын ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесі тиісті кірісті немесе шығысты пайданың немесе зиянның құрамында мойындай отырып әділ құнына дейін қайта бағаланады. Кезең-кезеңмен болатын бизнесті біріктіру кезінде сатып алушы сатып алу күнгі гудвилді төменде көрсетілгендей (а)-ның (б) дан асып түсуі ретінде есептейді:

1. сомасы: (i) берілген сыйақы, ол әдетте, «Бизнесті біріктіру» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланады; (ii) осы стандартқа сәйкес сатып алынатын ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесінің құны; (iii) бұрын сатып алушы тарапқа сатып алынатын ұйымдағы қатысу үлесін сатып алу күніне әділ құны.
2. сатып алынған активтерді және қабылданған міндеттемелерді сатып алу күніне таза әділ құны.

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды сатып алу

Еншілес ұйымдарды жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынуы үлестерді біріктіру әдісін пайдалана отырып ескеріледі.

Жалпы бақылауға берілетін еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте беру күніне беретін ұйымның («Бастамашы») ағымдағы құны бойынша ескеріледі. Бастамашыны бастапқыда сатып алған кезде объективті түрде ескеретін тиісті гудвил осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Бастамашының гудвилін қоса алғанда, таза активтердің жалпы ағымдағы құны мен төленген сыйақы арасындағы айырма капиталды түзету ретінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Салыстырмалы деректерді қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілік еншілес ұйымды Топ Бастамашы бастапқыда сатып алған күнге сатып алғандығы туралы жорамалға сүйене отырып ұсынылады.

БІРЛЕСІП-БАҚЫЛАНАТЫН ОПЕРАЦИЯЛАР

Бірлескен операция – бұл қызметке бірлескен бақылауға ие болатын тараптың қызметпен байланысты міндеттемелер бойынша активтер мен жауапкершілікке құқықтарының болуын болжайтын бірлескен кәсіпкерлік типі. Топ бірлескен операциялардағы өзінің мүдделеріне қатысты мыналарды: Бірлескен активтердегі өз үлесін қоса алғанда, активтерді; Бірлескен міндеттемелердегі өз үлесін қоса алғанда, міндеттемелерді; Бірлескен операциялардың нәтижесінде өндірілген өнімдегі үлесті сатудан түскен өз түсімін; Бірлескен операциялардан болған өнімді сатудан түскен түсімнің өз үлесін; Бірлесіп шеккен шығыстардағы үлесті қоса алғанда, өз шығыстарын мойындайды.

ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ЖӘНЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Қауымдасқан компания – соған қатысты Топтың айтарлықтай ықпалы бар компания. Айтарлықтай ықпал – инвестициялар объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдерді қабылдауға қатысу өкілеттіктері, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау. Бірлескен кәсіпорын – бірлескен қызмет туралы келісім, әрі соған сай келісімге қатысты бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірлескен кәсіпорынның (БК) таза активтеріне құқықтары бар. Бірлескен бақылау – бұл шартпен негізделген бақылауды бірлесіп жүзеге асыру, әрі ол тек маңызды қызметке қатысты шешімдердің қабылдануы бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірауызды келісімін қажет еткен жағдайларда ғана орын алады. Бірлескен бақылау БК-да кем дегенде 50% иелік еткенде ғана болуы мүмкін.

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді.

Қауымдасқан компанияға және БК-ға инвестициялар үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі. Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компанияға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестиция алдымен бастапқы құны бойынша танылады. Инвестициялардың баланстық құны сатып алғаннан кейін туындайтын бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның таза активтеріндегі өзгерістердегі Топтың үлесі танылуы салдарынан не өседі немесе төмендейді. Бірлескен кәсіпорынға немесе қауымдасқан компанияға жататын гудвил инвестицияның баланстық құнына кіреді және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Шоғырландырылған жиынтық кіріс туралы есеп бірлескен кәсіпорын немесе қауымдасқан компания қызметінің қаржы нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Мұндай инвестициялар нысандарының басқа да жиынтық кірісінің өзгеруі Топтың басқа да жиынтық кірісінің құрамында ұсынылады. Сонымен бірге, егер бірлескен кәсіпорын немесе қауымдасқан компания капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылса, осы фактіні ашады. Топтың және бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың арасындағы мәмілелер бойынша туындайтын өткізілмеген кірістер мен залалдар бірлескен кәсіпорындағы немесе қауымдасқан компаниядағы үлестің шегінде алынып тасталады.

Бірлескен кәсіпорындағы/қауымдасқан компаниядағы пайдадағы үлесі тікелей кірістер мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте беріледі. Ол салық салуды және еншілес кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның еншілес компаниялардағы бақыланбайтын қатысу үлестерін есепке алғаннан кейін пайданы немесе зиянды білдіреді.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың қаржылық есептілігі Топтың қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде жасалады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ БК-ға немесе қауымдасқан компанияға инвестициясы бойынша құнсызданудан келген қосымша зиянын тану қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті кезеңде Топ БК-ға немесе қауымдасқан компанияға құйылған инвестициялардың құнсыздануының объективті куәлігінің болуын белгілейді. Мұндай куәліктер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен олардың баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы соманы «Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестициялардың құнсыздануы» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындайды.

БК-ға немесе қауымдасқан компанияға айтарлықтай ықпалдан айырылған жағдайда, Топ қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалап, мойындайды. Айтарлықтай ықпалдан немесе бірлескен бақылаудан айырылу сәтіне БК-ға немесе қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың баланстық құны мен қалған инвестицияның әділ құны және шығудан болған түсімдер арасындағы айырма пайда немесе зиян құрамында танылады.

АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖӘНЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЕТІП ЖІКТЕУ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топ активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер: оны өткізу болжанса немесе ол сатуға және әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде тұтынуға арналса; ол негізінен сауда мақсатында арналса; оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың ішінде өткізу болжанса; немесе ол, есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде оны айырбастауға немесе міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдірсе. Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер: оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса; ол негізінен сауда мақсатында ұсталса; ол есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде өтелетін болса; немесе компанияның міндеттеменің өтелу мерзімін есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі

айдың ішінде ұзартуға шартсыз құқығы болмағанда. Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімділер ретінде жіктейді. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

КЕН ОРЫНДАРЫН БАРЛАУҒА, БАҒАЛАУҒА ЖӘНЕ ӨЗІРЛЕУГЕ БАЙЛАНЫСТЫ ШЫҒЫСТАР

Жер қойнауын пайдалану құқықтарын (лицензияларды) иемденгенге дейін болған шығындар

Лицензияларды алғанға дейін болған шығындар келтірілген кезеңдегі шығындарға жатқызылады. ҚР Үкіметімен тиісті келісімге қол қойылғаннан кейін болған шығындар барлау және бағалау активтерінің құрамында капиталға айналдырылады.

Лицензияларды және мүлікті сатып алу шығындары

Лицензиялар мен мүлікті сатып алу шығындары капиталданады және материалдық емес активтер ретінде жіктеледі. Барлау бойынша әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын және оның құнсызданбағанын растау мәніне қарастырылады. Егер келешек жұмыстар жоспарланбаса, барлауға арналған лицензияларды және тиісті объектілерді сатып алу шығындарының ағымдағы құны есептен шығарылады. Экономикалық негізделген шығарылатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде және әзірлеуді ішкі бекіту кезінде барлауға арналған лицензияларды және тиісті объектілерді сатып алуға арналған шығындардың ағымдағы құны, кен орындардың бөлігінде, барлау бойынша шығындармен бірігіп, мұнай-газ мүлкіне немесе әзірлеу шығындары ретінде материалдық емес активтерге ауыстырылады.

Барлаумен және бағалаумен байланысты шығындар

Барлауға арналған заңды құқық алынған сәттен бастап геологиялық және геофизикалық зерттеу шығындары мен барлау жасалатын ұңғымаға тікелей қатысты шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылау нәтижелері бағаланбайынша шығындардың сипатына сәйкес барлау және бағалау бойынша материалдық емес немесе материалдық активтер ретінде капиталданады. Мұндай шығындарға қызметкерлерге төлемақы, пайдаланылған материалдар мен жанар май, бұрғылау мұнарасының құны және мердігерлерге арналған төлемдер кіреді. Егер болжамды қорлар табылмаса, барлау бойынша актив құнсыздануға тестіленеді; егер шығарылатын көмірсутектер табылып, одан кейінгі бағалауға жататын болса, әрі оған коммерциялық әзірленуі ықтимал болатын басқа ұңғымаларда бұрғылау кіруі мүмкін болса, онда шығындар көмірсутектерді коммерциялық шығаруды бағалауда негізделген/үздіксіз прогреске қол жеткізілмейінше, материалдық емес актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

Осы сияқты барлық шығындар техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеруге, сол сияқты әзірлеуді жалғастыру ниетін немесе табудан пайда алудың қандай да бір басқа тәсілін растау үшін жылына кем дегенде бір рет құнсыздану мәніне тексеруге жатады.

Дәлелденген қорлар анықталғанда және әзірлеу туралы шешім қабылданғанда, барлаумен және бағалаумен байланысты тиісті шығындар құнсыздану тестісінен кейін мұнай-газ активтеріне ауыстырылады және құнсыздану залалы танылады.

Мұндай ниет болмағанда, және келісімшарттық аумақты Үкіметке қайтарып беру шешімі қабылданғанда және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды бұзу ниеті болғанда активтер шығыстарға есептен шығарылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары және әзірленетін ұңғымаларды бұрғылау сияқты инфрақұрылым объектілерін салу, орнату және аяқтау шығындары мұнай-газ мүлкінің құрамында, әзірлеу шығындары ретінде капиталданады.

МҰНАЙ-ГАЗ МҮЛКІ ЖӘНЕ БАСҚА ДА НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Мұнай-газ мүлкі мен басқа да негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозу мен құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу немесе салу бағасынан, ұзақ мерзімді құрылыс жобалары бойынша пайыздар шығындарынан, мойындау критерийлерін сақтау шартымен, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей байланысты шығындардан және қажет болғанда активті жою шығындарының бастапқы бағалауынан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының кез келген түрінің өділ құны болып табылады.

Мұнай-газ мүлкі өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады, ал материалдық емес активтер дәлелденген әзірленген қорлар бойынша, ал материалдық емес активтер дәлелденген қорлар бойынша амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ мүлкі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Мұнай-газ активтері мен жерден басқа негізгі құралдарға, негізінен келесі пайдалы қызмет ету мерзімдерінің ішінде тікжелілік әдіспен амортизацияланатын жер, ғимараттар, машиналар мен жабдықтар, көлік құралдары мен басқалары кіреді:

МӨЗ активтері	4-100 жыл
Құбырлар	2-30 жыл
Ғимараттар мен құрылыстар	2-100 жыл
Машиналар мен жабдық	2-30 жыл
Көлік құралдары	3-35 жыл
Басқасы	2-20 жыл
Жер	Амортизацияланбайды

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндіруді тоқтатқан және жойылуға арналған өндіру ұңғымаларын қоса алғанда, негізгі құралдар нысанының мойындалуын доғару есептен шығарылған кезде немесе егер келешекте мұндай активті пайдаланудан экономикалық пайданы алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кірістер немесе шығыстар (активтің шығуынан және ағымдағы құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған кезең үшін пайдаға және зиянға кіргізіледі.

МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге мұнай-газ ресурстарын барлауға арналған лицензияларды, компьютерлік бағдарламалар мен гудвилді сатып алу шығындары кіреді. Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны – бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген кез келген басқа сыйақының әділ құны.

Гудвилді қоспағанда, материалдық емес активтер, пайдалы қызмет етудің қалған есепті мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады. Активтердің күтілетін пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды.

Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады. Гудвил жыл сайын (31 желтоқсандағы жағдай бойынша), сондай-ақ оқиғалар немесе мән-жайлар оның ағымдағы құны құнсыздануы мүмкін екендігін көрсеткен жағдайларда, құнсыздануға тестіленеді.

Гудвилдің құнсыздануы гудвил қарайтын ақша ағынын туындататын бөлімшелер (немесе ақша ағынын туындататын бөлімшелер тобы) құнының өтелетін құнын бағалау арқылы анықталады. Егер ақша ағынын туындататын бөлімшелердің өтелетін құны олардың ағымдағы құнынан аз болса, құнсызданудан болған зиян танылады. Гудвилдің құнсызданудан болған залалды болашақ кезеңдерде қалпына келтіру мүмкін емес.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер бар болып шықса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеруді орындау қажет болса, Топ активтің өтелетін құнын бағалайды. Активтің өтелетін құны – бұл келесі көлемдердің ең үлкені: сату шығындарын және активті пайдалану құндылығын шегере отырып, активтің немесе ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің (ААГБ) әділ құны. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің ағымдағы құны немесе ААГБ өтелетін сомадан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі. Пайдаланудан болатын құндылықты бағалау кезінде болашақтағы ақша ағындары келтірілген құнға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейін дисконтталады.

Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес компаниялар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санатында көрсетіледі.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жатқызылатын әр ААГБ үшін жеке дайындалатын жан-жақты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды. Осы жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте бес жылды құрайды. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқындары есептеледі.

Гудвилді қоспағанда, активтер үшін әрбір есепті күнге құнсызданудан болған бұрын танылған залалдар бұдан былай жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілеріне бағаланады. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААГБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтірілген жағдайда активтің ағымдағы құны активтің өтелетін құнынан, сондай-ақ егер бұрынғы жылдары актив бойынша құнсызданудан болатын шығын танылмаған жағдайда ол бойынша осы актив танылса ағымдағы құннан (амортизацияны шегергенде) аспайды. Мұндай қалпына келтіру жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ барлау және бағалау бойынша активтерді құнсыздану мәніне тексереді, әрі мұндай активтер әзірлеу бойынша материалдық және материалдық емес активтердің құрамына немесе активтердің құнсыздануына нұсқайтын фактілер мен жағдайлар болғанда аударылады..

Бір немесе одан да көп төмендегі фактілердің және жағдайлардың болуы Топ барлау әрі бағалау жөніндегі өз активтерін құнсыздану мәніне тексеруге міндетті екендігіне нұсқайды (тізбесі толық болып табылмайды):

- ◆ Соның ішінде Топ компаниясы белгілі бір учаскені барлауға құқылы болған кезең өтіп кеткенде немесе таяу арада өтеді және оның ұзартылуы күтілмейді;
- ◆ Белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды одан әрі барлауға және бағалауға едәуір шығыстар бюджетке қосылмаған және жоспарланбайды;
- ◆ Белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды барлау және бағалау минералды ресурстардың коммерциялық тиімді көлемдерін анықтауға әкеліп соқтырмады және Топ белгілі бір учаскеде мұндай қызметті тоқтату шешімін қабылдады;
- ◆ Топтың белгілі бір учаскені әзірлеу ықтималдылығына қарамастан барлау және бағалау жөніндегі активтің ағымдағы құны нәтижелі әзірлеудің немесе өткізудің нәтижесінде толық шамада өтелмейді деген жеткілікті деректері бар.

САТУ ҮШІН ҰСТАЛАТЫН АКТИВТЕР ЖӘНЕ ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ

Сату үшін ұсталатын ретінде жіктелген активтер және шығу топтары кемінде екі мәні бойынша бағаланады – сатуға арналған шығындарды шегергенде ағымдағы құн және әділ құн. Активтер және шығу топтары, егер олардың ағымдағы құны өтеуге жататын болса негізінен қолданудың жалғасуы нәтижесінде емес, сату жолымен сату үшін ұсталатын ретінде жіктелі. Бұл шарт егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады.

Басшылықтың оған қатысты жіктелген күннен бастап бір жыл ішінде аяқталған сату мәмілесі ретінде тану өлшемдеріне сәйкес күтілуге тиіс сатып алуды жасауға бекем ниеті бар.

Есепті кезең үшін, сондай-ақ өткен жылдың салыстырмалы кезеңі үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тоқтатылған қызметтен болған кірістер мен шығыстар, тіпті егер сатылғаннан кейін Топ еншілес ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесін сақтап қалса да, салық салынғаннан кейін пайда деңгейіне дейін төмендей отырып жалғасып отырған қызметтен кірістер мен шығыстарды бөлек есепке алынады. Нәтиже беретін пайда немесе залал (салықтар шегерілгеннен кейін) жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте бөлек ұсынылады.

Сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизациялауға жатпайды.

АКТИВТІҢ ШЫҒУЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ (ПАЙДАЛАНУДАН ШЫҒАРУ)

Пайдаланудан шығару резервтері Топтың құрал-жабдықты немесе тетікті бұзу және ауыстыру бойынша, құрал-жабдық орналасқан учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болғанда, сондай-ақ мұндай резервті ақылға қонымды етіп бағалауға мүмкін болғанда дисконтталған негізде толық көлемде танылады. Танылған сома жергілікті шарттар

мен талаптарға сәйкес анықталған бағаланған болашақ шығыстардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ сомасы резервтің мөлшеріне баламалы болатын тиісті негізгі құрал мойындалады. Соның салдарынан, осы актив тиісті амортизациялау әдісі негізінде өндірістік құралдар мен тасымалдау құралдары бойынша капиталдандырылған шығындар ретінде амортизацияланады.

Есепті мерзімдегі немесе міндеттемелерді өтеуге қажетті экономикалық пайданың негізіндегі ресурстардың ағып кету сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болған пайдаланудан шығару бойынша қолдағы резервті бағалаудағы өзгерістер немесе дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгеріс былайша ескеріледі:

1. резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңдегі тиісті активтің құнына қосылады немесе есептен шығарылады;
2. активтің құнынан шығарылған сома оның ағымдағы құнынан аспауы тиіс. Егер резервтегі төмендеу активтің ағымдағы құнынан асып түссе, асып түсу дереу жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады;
3. егер түзету актив құнының ұлғаюына әкеліп соқтырған жағдайда, Топ бұл активтің жаңа ағымдағы құны толығымен етеле алмайтындығының көрсеткіші болып табылатындығын қарастырады. Егер бұл мұндай көрсеткіш болып табылса, Топ активтің өтелетін құнын бағалау арқылы оны құнсыздануға тәстілейді және 36 ХБЕС-ке сәйкес құнсыздану бойынша кез келген залалды ескереді.

ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖКӘҚ) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны (ПЗӘҚ) бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі. Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі келісімшартта көзделген қаржы активі мен Топ бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Борыштық қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Топ қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын өкелу мақсатында Топ өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды. Заңнамамен немесе белгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- ◆ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- ◆ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Топтың БЖКАӘҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері жоқ.

АМОТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (БОРЫШТЫҚ ҚҰРАЛДАР)

Бұл санат Топ үшін барынша орынды болып табылады. Топ қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- ◆ қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады;
- ◆ қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында

мойындалады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ сауда және басқа да дебиторлық берешекті, байланысты тараптарға берілген қарыздар мен банк салымдарын жатқызады.

ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗИЯН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ байланысты тараптарға берген және туынды қаржы құралдарын қамтитын кейбір қарыздар жатады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады. Борыштық құралдарды БЖК арқылы амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша жоғарыда сипатталғандай жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан, борыштық құралдар бастапқыда танылған кезінде, егер осы сияқты жіктеу есептегі сәйкессіздікті жойса немесе айтарлықтай азайтса, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелуі мүмкін.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян құрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

ТАНУДЫ ТОҚТАТУ

Қаржы активі (қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады) мойындалуын тоқтатады, егер:

- ◆ активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- ◆ Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідіріссіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе; не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Топ талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық қаржы активтеріне қатысты күтілетін несие залалдарына (КНЗ) бағалау резервін мойындайды.

КНЗ шартқа сәйкес Топқа тиесілі болатын ақша ағындары мен Топ бұл актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге шамамен тең болатын мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несие сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несие тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық КНЗ) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несие залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін ККЗ) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік залалдарға қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты Топ КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Топ несие тәуекелінің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін КНЗ тең сомада залалдарға бағалау резервін мойындайды. Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несие залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Алайда белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап қалатын несие сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Топтың шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса,

қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Топтың шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

Тауар-материалдық қорлар өзіндік құн және ҚҚКЕ әдісі бойынша өткізудің таза құны екі өлшемнің ең азы бойынша ескеріледі. Оның құнына қорларды тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың және мұнай өнімдерінің құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, оларды өндірудің өзіндік құны болып табылады. Мұнай мен мұнай өнімдерін өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді.

ҚОСЫЛҒАН ҚҰН САЛЫҒЫ (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС өтеуді жүргізуге мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатудың нөлдік мөлшерлемесі бар.

АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақша қаражаты мен оның баламаларына банк пен кассадағы ақша қаражаты, сондай-ақ бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын қысқа мерзімді депозиттер жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде пайда немесе зиян, несиелер, қарыздар мен берешек немесе туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда несиелер мен қарыздар болған жағдайда тікелей солармен байланысты мәміле бойынша шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша мойындалады.

Топтың қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек, несиелер мен қарыз алулар, сондай-ақ туынды қаржы құралдары кіреді.

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау оларды былай жіктеуге байланысты:

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және бастапқыда мойындалған кезде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын деп айқындалған қаржылық міндеттемелер жатады.

Қаржылық міндеттемелер жақын болашақта сату мақсатында сатып алынған жағдайда саудаға арналған деп жіктеледі. Бұл санатқа Топ шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС айқындалғандай хеджирлеу операциясында хеджирлеу құралдары ретінде айқындалмаған туынды қаржы құралдары жатады. Бөлініп көрсетілген өндірілген туынды құралдар, олар тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар пайда мен зияндарда мойындалады.

Топтың пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын ретінде бастапқыда мойындалған кезде ол айқындалған қаржы міндеттемелері жоқ.

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Несиелер мен қарыздар

Бастапқыда мойындалғаннан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен

шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы қаржылық шығындар құрамына енгізіледі.

Егер Топ төлемді есепті күннен кейін кем дегенде 12 айға кейінге қалдыруға сөзсіз құқылы болмаса, қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі. Жіктелетін активті сатып алуға, оның құрылысына немесе өндірісіне тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар осындай актив құнының бір бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша басқа шығындар пайда болу сәтіне кезең шығыстары ретінде танылады.

Қаржылық кепілдік шарттары

Топ шығарған қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары ең алдымен кепілдік шығарылымымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Кейіннен міндеттеме келесі себептердің ең үлкені бойынша бағаланады: 9 ХҚЕС-ке сәйкес есептелген күтілетін несиелік зиянның бағалау резерві және егер ондай болса, жинақталған амортизацияны шегере отырып танылған сома.

Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда мен зияндарда мойындалады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылуы тиіс.

Қаржы құралдарының әділ құны

Олармен сауда әрбір есепті күні белсенді нарықтарда жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығындар шегерілместен нарықтық баға белгіленімдері немесе дилерлердің баға белгіленімдері (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған баға белгіленімдері және қысқа позицияларды сатуға арналған баға белгіленімдері) негізге алынып анықталады.

Олармен сауда белсенді нарықта жүзеге асырылмайтын қаржы құралдары үшін әділ құн тиісті бағалау әдістемелерін қолдану жолымен анықталады. Мұндай әдістемелерге таяу арада коммерциялық негізде жасалған мәмілелердің бағаларын пайдалану, сол сияқты құралдардың ағымдағы әділ құнын пайдалану; дисконтталған ақша ағындарын талдау не болмаса басқа да бағалау модельдері кіруі мүмкін.

РЕЗЕРВТЕР

Резервтер, егер Топтың өткен оқиғалардың нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемесі (заңды немесе ерікті түрде қабылданған) болса және міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайданың кетуі қажет болады, ал мұндай міндеттеменің сомасы сенімді түрде айқындалуы мүмкін екендігінің едәуір ықтималдығы болса, танылады. Егер Топ резервтің бір бөлігінің немесе барлығының өтемін алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу дербес актив ретінде танылады, бірақ тек өтеуді алу күмән туғызбайтын жағдайда.

Егер ақшаның уақытша құны ықпалы айтарлықтай болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол бұл қолданылған кезде нақты міндеттемеге тән төуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

Үкіметтің алдындағы міндеттемелер бойынша резервтер

Үкімет Топқа демеушілікпен және қаржыландырумен байланысты түрлі міндеттемелерді жүктейді. Топ басшылығы мұндай міндеттемелер конструктивті болып табылады және Үкіметтің шешімдеріне сәйкес танылуы тиіс деп болжап

отыр. Үкімет Топтың түпкі акционері болып табылғандықтан, мұндай міндеттемелерді орындаумен байланысты шығыстар «акционерлерге бөлу» ретінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте капитал құрамында танылады.

ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ ТӨЛЕМДЕР

Зейнетақы жоспары

Алдын ала айқындалған зейнетақы жарналары бар зейнетақы бағдарламасы бойынша төлемдер олардың төленуіне қарай шығыстарға жатады. Зейнетақымен қамсыздандырудың мемлекеттік жүйесі бойынша төлемдер Топтың мұндай жоспар бойынша міндеттемелері алдын ала айқындалған зейнетақы жарналары бар зейнетақы бағдарламасы бойынша туындайтын міндеттемелерге тең болғанда, белгіленген жарналары бар зейнетақы жоспарлары ретінде қарастырылады.

Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар

Топ өз қызметкерлеріне Топ пен оның қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға сәйкес зейнетке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шыққанда біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қаза болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмысты жалғастыру қажеттігімен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарлық пайда мен зияндар басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен зиян актуарлық болжамдарға өзгерістердің әсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бұрынғы тәжірибенің әсерін де қамтиды. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл шегерім мөлшерлемесі мен қайтыс болуды болжау. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша шегерім өтелімі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығындар ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады. Қызметкерлерге арналған басқа да ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша актуарлық пайда мен зияндар пайда немесе зиян құрамында танылады. Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

ТҮСІМДІ МОЙЫНДАУ

Топ уәде етілген тауарды немесе қызметті (яғни активті) сатып алушыға бере отырып, атқару бойынша міндеттемені орындаған кезде (немесе қалайша) түсім мойындалады. Сатып алушы бұл активке бақылауды алғанда (немесе ретінде) актив беріледі, бұл әдетте келісімшарттың бағасы белгіленген немесе айқындалатын болып табылуы, ал дебиторлық берешекті алу мүмкіндігі негізделген түрде қамтамасыз етілген деген талаппен меншік құқығын беру кезінде орын алады. Атап айтқанда, шикі мұнай мен газды, сондай-ақ мұнай өнімдері мен басқа да тауарларды сатудан түскен кірістер, әдетте, оларға меншік құқығы өткен кезде танылады. Экспортқа сату үшін меншік құқығы, әдетте, Қазақстан Республикасының шекарасында өтеді. Түсім кез келген сауда жеңілдіктерінің сомаларын, көлемі үшін жеңілдіктер мен өтелетін салықтарды ескере отырып, алынған немесе алынуға жататын сыйақының әділ құны бойынша бағаланады.

Қосалқы қызметтерді сату қызметтің бағасы айқындалуы мүмкін және кірістердің алынуына қатысты елеулі белгісіздіктің жоқ екендігі талабымен қызметтердің көрсетілу шамасына қарай танылады.

Пайыздық кіріс пен шығыс

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пен пайыздық шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме («ТПМ») бойынша көрсетіледі. ТПМ – осы мөлшерлеме бойынша дисконттау кезінде күтілетін болашақтағы ақшалай төлемдер немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішіндегі немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішіндегі түсімдер, олар қолданылатын жерде бұл қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтіріледі. Пайыздық кіріс қаржылық кірістің құрамына қосылады және пайыздық шығыс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыс құрамында көрсетіледі.

Сауда дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек Топтың шартсыз болып табылатын өтемақы сомасына құқығын білдіреді (яғни ақы төлеу мерзімінің орын алуы үшін тек уақыт қана қажет).

Шарттық міндеттемелер

Шарттық міндеттеме – Топ сатып алушыдан өтемақыны (немесе өтемақы сомасын) алған тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға беру міндеттемесі. Сатып алушы өтемақыны Топ тауарды немесе қызметті сатып алушыға беру сәтіне дейін төлеген жағдайда, Топ шарттық міндеттемені төлемді жүзеге асыру сәтіне немесе төлем төленуге жататын болған сәтте (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай) мойындайды. Топ шарт бойынша өз міндеттемелерін орындағанда шарттық міндеттемелер түсіммен мойындалады.

ШЫҒЫСТАРДЫ МОЙЫНДАУ

Шығыстар пайда болу сәтіне ескеріледі және олар есептеу әдісінің негізінде жатқызылған кезеңде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

ТАБЫС САЛЫҒЫ

Бір жылғы табыс салығына ағымдағы табыс салығы, үстеме пайда салығы және мерзімі ұзартылған салық кіреді. Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарына өтелетін немесе төлеуге жататын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңдар. Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы корпоративтік табыс салығы («КТС») жиынтық кіріс туралы есепте емес, капиталдың құрамында танылады.

Үстеме пайда салығы (бұдан әрі «ҮПС») табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. Қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Топ жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮСП мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салықтық таза кірістің (КТС пен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

Мерзімі ұзартылған салық КТС, сол сияқты ҮПС үшін есептеледі. ҮСП мерзімі ұзартылған салық келісімшарт бойынша төленуге жататын үстеме пайда салығының күтілетін мөлшерлемесі бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға жатқызылған активтер үшін уақыт айырмалары бойынша есептеледі.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық есепті күнге активтердің салық базасы мен міндеттемелер және олардың қаржылық есептілігі үшін ағымдағы құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндеттемелер әдісімен айқындалады.

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- ◆ Мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме гудвилді не болмаса бизнесті біріктіру болып табылмайтын және оның жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін операция бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындайды.
- ◆ Еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен инвестицияларға байланысты салық салынатын уақыт айырмаларына қатысты, егер уақыт айырмаларын қалпына келтіру уақытын бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі ұзартылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- ◆ Есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері бизнесті біріктіру болып табылмайтын және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындағанда;
- ◆ Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлесімен инвестицияларға байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері таяу болашақта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және соған қарсы уақыт айырмаларын пайдалануға болатындай жеткілікті салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәреже ғана танылады.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің ағымдағы құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және егер кейінгі қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер есепті күнге қолданысқа енгізілген немесе есепті күнгі жағдай бойынша күшіне енген немесе нақты күшіне енген салық мөлшерлемелерінің (және салық заңнамасының) негізінде міндеттемелер өтеліп, актив өткізілгенде есепті жылда қолданады деп болжанып отырған салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты мерзімі ұзартылған салық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капиталдың құрамында танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері және мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері егер ағымдағы салық активтері ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алудың заңда бекітілген құқығы бар болса және кейінге қалдырылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса, бір-біріне қарама-қарсы есепке алынады. Мерзімі ұзартылған салық активтері бойынша активтер салық салынатын уақытша айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық резервтер мен ауыстырылған салық шығындары бойынша танылады. Басшылықтың елеулі пайымдаулары жоспарланатын деңгей мен кірістілік уақытының негізінде, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясының табысты қолданылуының негізінде танылуы мүмкін кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтерді бағалау үшін талап етіледі.

КАПИТАЛ

Бақыланбайтын қатысу үлесі

Бақыланбайтын қатысу үлестері Компанияның Акционеріне жататын капиталдан бөлек меншікті капиталдың құрамында қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген. Еншілес ұйымның шығындары тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да Топ акционерлеріне және бақыланбайтын қатысу үлесіне жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Акционерлерге өзге де бөлу

Топ ҚР Президентінің Тапсырмасы бойынша Үкіметтің Қаулыларына немесе Самұрық-Қазынаның шешімдеріне немесе нұсқаулықтарына сәйкес шеккен шығындар капитал арқылы бөлулер ретінде ескеріледі. Мұндай шығындарға Топтың профильді емес қызметіне (әлеуметтік нысандарды салу және Акционерлерге беруге арналған) байланысты шығыстар кіреді.

ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Есепті жыл аяқталғаннан кейін орын алған және қаржылық жағдай туралы есепті дайындау күніне болған шарттардың дәлелдерін білдіретін оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар елеулі болып табылса, шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарына ескертпелерде ашылып көрсетіледі.

4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ есепті күнге шартты міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне қатысты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНЫҢ ЖӘНЕ 2020 ЖЫЛҒЫ КӨМІРСУТЕК НАРЫҒЫНЫҢ ӘСЕРІ

COVID-19 бен әлемдік көмірсутек нарығының жағымсыз үрдістерінің әсері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігін бағалау ретінде дайындау уақытында сараланды. Бұл жорамалды бағалау үшін Топ бірнеше стресс тесттердің негізінде өтімділік болжамын жасады. Нәтижесінде мұнайды барлау мен өндіру және қайта өңдеу сегменттерінде құнсыздану тесттері жасалды.

Құнсыздану тестісін жүргізу кезінде қабылданған жорамалдар

Топтың Brent маркалы мұнайға болжамды бағаларға, теңгенің АҚШ долларына айырбастау бағамы мен инфляцияның көрсеткіштеріне қатысты ұзақ мерзімді жорамалдары қайта қаралды және сыртқы дерек көздерінен алынған болжамдарға және ұзақ мерзімді нарықтық үміттерді болжайтын тәуелсіз зерттеу ұйымдарының бағалауларына негізделген. Өндіріс көлемдерінің есептеулері еншілес ұйымның дәлелденген әзірленген және әзірленбеген қорларына, сондай-ақ елеулі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар үшін дәлелденген және ықтимал қорларына негізделген. Өндіру кезеңі жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімінің аяқталу күнімен не болмаса Топтың лицензияның қолданылу мерзімін ұзартуға ниеті болғанда, лицензияның қолданылу мерзімін ұзарту кезеңімен айқындалады. Өндірістің бағаланған көлемі Топтың өндірістік жоспарларына негізделген, олар, негізінен, жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімін ұзартуға арналған өтінімдерді беру үшін пайдаланылады.

Дисконттау мөлшерлемелері ақша қаражатын генерациялайтын бірлік («АҚГБ») капиталының орташа алынған құнының негізінде есептелді және функционалдық валютаға, өндіріс кезеңіне, тәуекел үшін сыйлықақыға, бета коэффициентке және ақша ағындарын жасайтын тиісті бірліктің меншікті және қарызға алынған қаражатының ара қатынасына қарай 7,77%-дан бастап 14,50%-ға дейін құбылып отырды.

Ұзақ мерзімді баға жорамалдары Блумберг консенсустың, сондай-ақ қысқа мерзімді жорамалдың негізінде қабылданды, әрі солар бойынша бағалар 2020 жылға нақты көрсеткіштерде төменде көрсетілген:

	2021	2022	2023	2024	2025
Brent маркалы мұнай (\$/баррель)	48	54.5	54	56	57

Мұнай мен газды барлау және өндіру сегментінде құнсыздану шығыстары, нетто 2020 жылы 91.094 миллион теңге болды. Құнсыздану шығыстары негізінен өндіруші активтерге жатады және негізінен Топтың мұнай мен газ бағасына қатысты жорамалдардың өзгеруі нәтижесінде туындады және оған Топтың еншілес компаниясы «Эмбамұнайгаз» АҚ-на (ЭМГ) жататын 60.440 миллион теңге (12-ескертпе) және БК мен Топтың қауымдасқан компаниясына жататын 30.654 миллион теңге (18-ескертпе) жатады. Топтың компанияларда туындайтын, меншікті капиталдың құрамында ескерілетін құнсыздану шығыстарындағы үлесі 16.818 миллион теңге болды және негізінен ПетроКазахстан Инк. компаниясына келді. АҚГБ деректерінің өтелетін құны пайдалану құндылығы әдісінің негізінде есептелген.

2020 жылы Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу сегментінде 162.455 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану шығыстары танылды, бұл COVID-19-дан туындаған локдауннан кейін қайта өңдеу маржасының төмендеуіне орай KMG мұнайды қайта өңдеу активтерінің ішінара құнсыздануын білдіреді (12-ескертпе). Құнсыздануға тексеру мақсатында бұл активтердің өтелетін құны есептен шығару шығыстарын шегере отырып әділ құнына сүйене отырып айқындалған.

Көптеген мұнай және мұнайды қайта өңдейтін активтердің қорлары бағалардың өзгеруіне немесе басқа да жорамалдарға сезімтал келеді. Келесі қаржы кезеңдерінің ішінде болған өзгерістер бұл активтердің өтелетін құны олардың ағымдағы баланстық құнынан асып түсуіне немесе төмен болып қалуына әкеп соқтыра алады және тиісінше, сол кезеңде құнсызданудың қалпына келу немесе есептелу тәуекелі бар. Шешуші жорамалдарға сезімталдылық Топтың елеулі АҚГБ бойынша 12-ескертпеде ашылып көрсетілген, әрі солар бойынша 2020 жылы құнсыздану танылды. Құнсыздануға тестілеуді тәуелсіз білікті бағалаушылар жыл сайынғы негізде өткізіп отырады.

МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫҢ ҚОРЛАРЫ

Мұнай мен газдың қорларын бағалау тозу, ескіру және амортизация бойынша Топтың есеп айырысуында маңызды фактор болып табылады. Топ Қоғамның мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Топ ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша жорамалдар өндіру қызметінің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай мен газдың қорларын бағалау үшін барынша лайықты негізді білдіреді деп есептейді.

Қорлардың барлық бағалаулары кейбір белгісіздік дәрежесін білдіреді. Белгісіздік негізінен мұндай деректерді бағалау және түсіндіру сәтіне қолжетімді болатын геологиялық және инженерлік деректердің көлеміне тәуелді болады.

Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнеркәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректердің; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлар тозуды, тауысылуды және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыс көлеміне тепе-тең етіп амортизация мөлшерлемелерін есептеу үшін пайдаланылады. Топ бастапқы лицензиялық кезең ішінде өндірілетін болады деп күтілетін ретінде осындай көлемді ғана дәлелденген қорларға қосты. Бұл ұзарту бойынша рәсім нәтижесіне жатқызылатын айқындылықтың болмауынан пайда болды, өйткені лицензияларды ұзарту ең соңында Үкіметтің қарауы бойынша жүзеге асырылады. Топтың лицензиялық кезеңдерін ұзарту және қорлардың көрсетілген қорларын тиісінше ұлғайту, әдетте, тозу бойынша неғұрлым төменгі шығысқа әкеледі және кірістерге біршама әсер етуі мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлардың кемуі тозуға, тауысылуға және амортизацияға арналған ақша аударымдарының ұлғаюына (тұрақты өндіру деңгейінде), кірістің азаюына әкеліп соқтырады және сондай-ақ мүлктің ағымдағы құнының тікелей азаюына әкеліп соқтыра алады. Салыстырмалы түрде пайдаланылатын кен орындарының саны болған кезде өткен жылмен салыстырғанда қорларды бағалауға кез келген өзгерістер тозуға, ескіруге және амортизацияға аударымдарға біршама әсер етуі мүмкіндігі болады.

[Құнсыздану тестісінің жыл сайынғы нәтижелері туралы толық ақпарат 12-ескертепеді ашып көрсетілген.](#)

МҰНАЙ-ГАЗ АКТИВТЕРІНІҢ, МҰНАЙДЫ ҚАЙТА ӨҢДЕЙТІН ЖӘНЕ БАСҚА АКТИВТЕРДІҢ ӨТЕЛЕТІНДІГІ

Топ активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер олардың құны өтелмейтіндігін куәландырған жағдайларда индикаторлардың болуын айқындау үшін бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Бұл есептемелер мұнайдың ұзақ мерзімді бағасы, дисконт мөлшерлемелері, болашақтағы капитал қажеттілігі, тәуекел мен белгісіздікке ұшыраған операциялық қызмет (бұл өндіру және сату көлемдерін қамтиды) сияқты бағалаулар мен жол берулерді пайдалануды қамтиды. Егер активтің немесе активтер тобының баланстық құны олардың өтелетін құнынан асатын болса, актив немесе активтер тобы құнсызданған болып есептеледі, олардың баланстық құны өтелетін құнға дейін азаяды. Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және активке тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесі бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Әділ құн активті және/немесе әкелуші бірлікті нарықтық талаптарда мәлім және мұндай мәмілені жасауға дайын тараптардың арасында сатудан түсуі мүмкін сома ретінде айқындалады және компанияға тән болуы мүмкін және жалпы қолданылмайтын факторлардың әсерін ескермейді.

Гудвилді қоса алғанда, КМГИ АҚГБ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ гудвилдің және КМГИ-дің барлық бөлімшелерінің құнсыздануына тест өткізді, оның ішінде мұнай өнімдерін өткізу, қайта өңдеу және құнсыздану индикаторларының болуына орай басқасы. Құнсыздануды талдау нәтижесінде КМГИ бөлімшелерінің өтелетін құны, «КМГИ Переработка» АҚГБ қоспағанда, олардың баланстық құнынан асты (12-ескертепеді).

Гудвилді қоса алғанда, ПМХЗ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың ПМХЗ-ды сатып алуымен байланысты 88.553 миллион теңге мөлшерінде гудвилі бар (16-ескертепеді). 2020 және 2019 жылдардың желтоқсанында Топ ПМХЗ гудвиліне жыл сайынғы тестілеуді өткізді. Құнсыздану индикаторларын талдау кезінде Топ шикі мұнайды қайта өңдеу көлемдерінің болжамын, мұнайды қайта өңдеу тарифтерін, күрделі шығындарды және басқа да факторларды ескерді. ПМХЗ өтелетін құнды дисконтталған ақша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептеді. 2020 жылы 10,79% (2019: 9,7%) дисконттау мөлшерлемесі салықтарға дейін капиталдың орташа алынған құнының негізінде есептелді. Капиталдың орташа алынған құны қарызға алынған қаражатты, сол сияқты меншікті капиталды да ескереді. Меншікті капиталдың құны инвестициялардан болатын түсімнен болады. Қарыз капиталының құны ПМХЗ-ның пайыздық қарыздарына негізделген. Ажырамайтын тәуекел жеке бета-факторды қолдану арқылы қосылды. Бета-фактор ортақ қолжетімді нарықтық деректердің негізінде бағаланды. 2029 жылға дейінгі болжамды ақша ағындары басшылықтың ықтимал операциялық және күрделі шығындар бойынша ағымдағы бағалауын болжайтын, ПМӨЗ-дың 2021-2025 жылға дейінгі бес жылдық бизнес-жоспарына негізделген. Бұл ақша ағындарының едәуір бөлігі 2025 жылдан кейін бағалау күніне басқарудың ең үздік бағалауына негізделген күрделі шығындарды шегере отырып, 2020 жылғы 5,53% (2019: 5,49%) инфляцияның күтілетін деңгейін қолдану арқылы болжанды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайдалану құндылығының негізінде есептелген ПМХЗ гудвилінің өтелетін құны оның баланстық құнынан көп болды, тиісінше, құнсыздану танылмады.

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

ПМХЗ гудвилінің өтетін құнын бағалау нәтижелері негізгі жорамалдарды, атап айтқанда, дисконттау мөлшерлемесін өзгертумен, сондай-ақ терминалдык кезеңде жоспарланған EBITDA мәндерін өзгертумен байланысты жол берулерді өзгертуге сезімтал болып табылады. Дисконттау мөлшерлемесінің 11,89%-ға дейін 1%-ға артуы және EBITDA жоспарланған мәнінің терминалдык кезеңде 34%-дан 35%-ға дейін 1%-ға төмендеуі ПМХЗ жасайтын бірліктің өтетін құнының оның баланстық құнына дейін азаюына әкеп соқтырмайды.

Басқа да АҚГБ

Топтың шикізат тауарларына бағаларды қайта қарау және басқа да жорамалдар Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу АҚГБ басқа сегменттерінде құнсыздану шығыстарының пайда болуына әкеп соқтырмады.

АКТИВТЕРДІҢ ШЫҒУЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мұнай-газ активтері

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Топтың негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Топтың міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды демонтаждау және келісімшарттық аумақты рекультивациялау сияқты қызметті түпкілікті тоқтату, сондай-ақ әрбір өндірістік учаскеде қоршаған ортаны ластау бойынша пайдаланудан шығару әрекеттері жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Топтың қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша кен орнындағы міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Топтың міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісім-шарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама байымдаулармен түсіндіріледі. Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін.

Топ активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісім-шарт бойынша бөлек есептейді. Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап өтетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 КИМСФО түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Активтерді жабуға және есептен шығаруға болашақтағы шығындарды бағалау кезінде мәнді бағалар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Топ ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларды болашақ жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және Топ кәсіпорындары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп бойынша міндеттемелерді айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері 2020 жылғы 31 желтоқсанда 2,00%-дан 7,3%-ға дейін және тиісінше 3,68%-дан 11,00%-ға дейінгі аралықта болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 2,01%-дан 5,49%-ға дейін және 4,43%-дан 8,95%-ға дейін). 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мұнай-газ активтерін жою міндеттемесіне резервтің баланстық құны 66.177 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 54.165 миллион теңге) (25-ескертпе).

Магистралды мұнай құбырлары мен газ құбырлары

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистралды құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, негізінен, ҚТО мен ҚТГ-ның еншілес ұйымы болып табылатын «Интергаз Орталық Азия» АҚ пайдалануды аяқтағаннан кейін магистралды құбырды жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу бойынша шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар. Мұнай құбырларын жою және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттеменің резерві Топ есептеген демонтаждау және топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарының құны негізінде бағаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбырларды жою және

топырақтың құнарлылығын қалпына келтіру бойынша міндеттемеге резервтің теңгерімдік құнын 113.558 миллион теңге құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 100.229 миллион теңге) (25 ескертпе).

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ОҢАЛТУ

Топ бағалау да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпараттың және топырақ құнарлылығын қалпына келтіру бойынша күтілетін жоспарлардың негізінде айқындалып, дисконтталған негізде ескеріледі. Топтың экологиялық оңалту резерві Топ қолданыстағы қазақстандық және еуропалық нормативтік базалардың талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Топ осы міндеттемені 2020 және 2021 жылдардың жылдық бюджетіне енгізілген шығындардың бір бөлігін қоспағанда, ұзақ мерзімді ретінде жіктеді. Экологиялық оңалту жөніндегі резервтерге қатысты іс жүзіндегі шығындар заңнамадағы және нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер салдарынан бағалардан, қоғамдық күтулерден, тазарту технологияларындағы аумақтық жағдайлар мен өзгерістерді анықтау мен талдаудан өркендеуі мүмкін. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 25-ескертпеде ашылып көрсетілген.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге сыйақылар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелердің құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды.

Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

САЛЫҚ САЛУ

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде, басшылық компания даулай алмайтын немесе есептей алмайтын салық заңнамасын сақтамауды мүмкін болатын саласы ретінде қарайды, ол егер қосымша салықтар салық органдарында есептелінетін болса табысты түрде шағымдана алады. Мұндай анықтау мәнді пайымдауларды шығаруды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, жер қойнауын пайдалануға Топтың келісім-шарттарында салық салу талабына түзету, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтиженің негізінде анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша резервтер 25-ескертпеде ашылып көрсетілген салықтар бойынша резервтердің құрамына кіреді. Табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша шартты міндеттемелер 31-ескертпеде ашылып көрсетіледі. Табыс салығы бойынша резервтер мен шартты міндеттемелер құрамына кіреді және табыс салығы бойынша міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер ретінде ашылып көрсетіледі (28 және 31-ескертпелер).

НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ ПАЙДАЛЫ ҚЫЗМЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ

Топ негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы мерзімін ең әрі дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күту бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер «Есеп саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен кателіктер» 8 ХБЕС-ке сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы құралдарының және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің бөлгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелі, несиелік тәуекел және өзгермелілік сияқты бастапқы деректердің есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін. Егжей-тегжейі 30 ескертпеде ашылған.

5. ТҮСІМ

Миллион теңгемен	2020	2019
Тауар және қызмет типі		
Шикі мұнай мен газды сату	2.467.391	3.966.941
Мұнай өнімдерін сату	1.337.579	2.043.848
Мұнай мен газды тасымалдау қызметтері	289.880	389.496
Мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу қызметтері	193.659	195.896
Басқа да кірістер	267.528	262.675
	4.556.037	6.858.856
Географиялық нарық		
Қазақстан	950.298	1.212.267
Басқа елдер	3.605.739	5.646.589
	4.556.037	6.858.856

6. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДЫҢ КІРІСТЕРІНДЕГІ ҮЛЕС, НЕТТО

Миллион теңгемен	2020	2019
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС (АГҚ)	175.339	168.086
«Теңізшевройл» ЖШС (ТШО)	173.476	414.940
Каспий Мұнай құбыры Консорциумы (КМК)	81.582	70.869
Бейнеу – Шымкент газ құбыры (БШГ)	55.005	56.194
«Маңғыстау Инвестмент Б.В.» (МИБВ)	16.749	81.991
«ҚазГермұнай» ЖШС (ҚГМ)	15.622	17.561
«Қазақстан – Қытай құбыры» ЖШС (ҚҚҚ)	10.380	3.313
«Тениз Сервис» ЖШС (Тениз Сервис)	3.891	6.742
«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС (ҚОА)	2.448	9.722
«КазРосГаз» ЖШС (КРГ)	957	18.091
Valseira Holdings B.V. (Валсерра)	(6.137)	(6.107)
КМГ Кашаган Б.В. (Қашаған)	(6.961)	13.114
«ПетроКазахстан Инк.» (ПКИ)	(8.812)	(18.244)
Ural Group Limited (УГЛ)	(10.265)	(18.895)
Басқа да бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес	7.921	10.602
	511.195	827.979

7. САТЫП АЛЫНҒАН МҰНАЙДЫҢ, МҰНАЙ ӨНІМДЕРІ МЕН БАСҚА ДА МАТЕРИАЛДАРДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Миллион теңгемен	2020	2019
Қайта сату үшін сатып алынатын мұнай	1.311.169	2.448.412
Қайта сату үшін сатып алынатын газ	380.261	493.280
Қайта өңдеуге арналған мұнайдың құны	313.543	638.293
Материалдар мен қорлар	226.223	217.138
Қайта сату үшін сатып алынатын мұнай өнімдері	45.870	116.621
	2.277.066	3.913.744

8. ӨНДІРІСТІК ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Жалақы бойынша шығыстар	339.877	338.120
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	114.700	129.450
Электр қуаты	83.290	88.910
Көлік шығыстары	42.507	30.456
Қысқа мерзімді жалдау бойынша шығыстар	37.743	52.091
Басқа	122.669	82.666
	740.786	721.693

9. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА САЛЫҚТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Экспорттық кеден бажы	71.746	131.326
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	59.374	100.300
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	41.120	133.144
Басқа салықтар	97.319	89.525
	269.559	454.295

10. ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Тасымалдау	415.842	374.686
Жалақы бойынша шығыстар	12.811	12.542
Басқа	29.533	33.174
	458.186	420.402

11. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Жалақы бойынша шығыстар	74.704	78.055
Кеңес беру қызметтері	23.402	25.448
Қызмет көрсету шығыстары	8.655	8.711
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануы	6.435	15.703
Әлеуметтік төлемдер	5.961	8.933
Есепке алынбаған ҚҚС	4.528	6.910
Байланыс қызметтері	3.809	2.963
Сауда дебиторлық берешек пен ағымдағы қаржы активтері бойынша	4.225	14.096
КНЗ резервінің есептелуі (20-ескертпе)	(65)	42
Басқа да қаржылық емес ағымдағы активтер бойынша құнсыздану залалын (қалпына келтіру) / есептеу	44	(19.755)
Салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша резервті есептеу / (қалпына келтіру)	-	34.132

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жалақы бойынша шығыстар 427.392 миллион теңге болды (2019: 428.717 миллион теңге) және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте өндірістік шығыстардың, тасымалдау және өткізу шығыстарының және жалпы әрі әкімшілік шығыстардың құрамында көрсетілді.

КМГ Дриллингтің Консорциуммен сот шағымы бойынша провизия (31-ескертпе)		
Басқа	38.510	38.729
	170.208	213.967

12. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ, МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ ЖӘНЕ БАРЛАУ МЕН БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ ЖӘНЕ БАРЛАУ ШЫҒЫСТАРЫ

Миллион теңгемен	2020	2019
Құнсыздандырудан болған шығыстар		
Негізгі құралдар (14-ескертпе)	220.913	144.482
Барлау және бағалау бойынша активтер (15-ескертпе)	16.389	171
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	142	(142)
Материалдық емес активтер (16-ескертпе)	6.250	6.240
	243.694	150.751
Барлау шығыстары (барлау және бағалау бойынша активтердің есептен шығарылуы) (15-ескертпе)		
КМГ БӨ-дегі браунфилдер	19.692	18.888
«Жемчужина» жобасы	-	38.180
«Самтыр», «Жайық», «Сарайшық», «Забурение» жобалары	115	-
	19.807	57.068
	263.501	207.819

Келесі АҚГБ бойынша шығындар танылды:

Миллион теңгемен	2020	2019
КМГИ Қайта өңдеу АҚГБ	162.455	93.587
ЭМГ АҚГБ	60.440	-
Сұңқар, Барыс және Бүркіт өздігінен жүретін баржалар (Баржалар)	10.297	11.837
Сәтті өзін-өзі көтеретін жүзетін бұрғылау қондырғысы (Сәтті ӨКЖБҚ)	-	24.505
Батуми мұнай терминалы АҚГБ (БМТ АҚГБ)	-	12.583
Басқа	10.502	8.239
	243.694	150.751

КМГИ Қайта өңдеу АҚГБ

2020 және 2019 жылдары Топ «КМГИ Переработка» АҚГБ құнсыздануға тестті өткізді. Топ құнсыздану белгілерін қарастыру кезінде басқа факторлармен қатар мұнай өңдейтін зауыттардың болжамды маржасын және өндіріс көлемдерін ескерді. «КМГИ Переработка» АҚГБ өтетін құны дисконтталған ақша ағындарының өдісін пайдалана отырып есептелген шығару шығыстарын (ӨКЖБҚ) шегере отырып әділ құнның негізінде айқындалды. «КМГИ Переработка» АҚГБ үшін ӨКЖБҚ-да пайдаланылған шешуші жорамалдар операциялық пайда, дисконттау мөлшерлемесі және бюджеттік кезеңнен кейін ақша ағындарының экстраполяциясы үшін пайдаланылған өсу қарқындары болып табылады. «КМГИ Переработка» АҚГБ үшін ақша қаражаты қозғалысының болжамдарына қолданылған дисконттау мөлшерлемесі 10,7% (2019: 9,6%) болды және 5 жылдық кезеңдегі ақша ағындары 2,2% (2019: 1,9%) өсу қарқынын пайдалана отырып экстраполяцияланды, бұл сала бойынша ұзақ мерзімді орташа өсу қарқындарына сәйкес келеді. Қалдық құны үшін пайдаланылатын капиталдану мөлшерлемесі 8,5% (2019: 7,7%) құрайды. Топ құнсыздануына тест мақсаттары үшін болжамды ақша ағындары мұнай өңдейтін зауыттың болжамды маржасының төмендеуі мен салық салынғаннан кейін дисконттау мөлшерлемесінің өзгеруін көрсету үшін жаңартылды. 2020 жылы тест нәтижелерінің негізінде Топ 155.544 миллион теңге және тиісінше 6.911 миллион теңге мөлшерінде негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануынан болған залалды мойындады (2019: 86.946 миллион және 6.641 миллион теңге).

Сезімталдылықты талдау

Қосымша құнсыздану егер капиталдың орташа алынған құны 13%-ға дейін 2,3-тармақтан артық ұлғаятын болса немесе операциялық пайда 28,4%-дан артық азаятын болса, есептелуі мүмкін.

ЭМГ АҚГБ

2020 жылы ЭМГ негізгі құралдардың өтелетін құнын және мұнайға болжамды бағалардың төмендеуі сияқты құнсыздану белгілерінің болуына орай барлау және бағалау активтерін бағалады. ЭМГ өтелетін құнды ақша ағындарын дисконттау үлгісін пайдалана отырып пайдалану құндылығының әдісі бойынша есептеді. Ақша қаражаты қозғалысының болжамдарына қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі 14,4% болды. 5-жылдық бизнес-жоспар ақпараттың негізгі дереккөзі ретінде пайдаланылды және шикі мұнайды өндіру, сату көлемдері, кірістер, шығыстар мен күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды. Бұл бағалаудың нәтижесінде активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан 60.440 миллион теңгеден асты, және, тиісінше, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте негізгі құралдардың құнсыздануы 44.098 миллион теңге сомаға және барлау мен бағалау бойынша активтер 16.342 миллион теңге сомаға танылды.

Сезімталдылықты талдау

Қосымша құнсыздану егер капиталдың орташа алынған құны 15,4%-ға дейін 1-тармаққа артық ұлғаятын болса немесе Brent бағасы 1%-ға азаятын болса, есептелуі мүмкін.

Баржалар

Өтелетін құн пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы келешек ақша ағындарының келтірілген құны ретінде бағаланды, олар, қолданыстағы және ықтимал келісімшарттардың қолданылу мерзімінің соңына дейін баржалардан алынады, пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі 11,3% (2019: 10,05%) болды. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы тесттің нәтижесінде Top 10.297 миллион теңге мөлшерінде (2019: «Сұңқар» және «Бүркіт» баржалары бойынша 11.837 миллион теңге) «Сұңқар», «Барыс» және «Бүркіт» баржаларының құнсыздануынан болған залалды мойындады.

Сәтті ӨКЖБҚ

«Сәтті» ӨКЖБҚ-ның өтелетін құны пайдалану құндылығының әдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы бұрғылау қондырғысынан күтілетін келешек ақша ағындарының келтірілген құны ретінде бағаланды. Болжамды ақша ағындары Top басшылығымен бекітілген 2020-2024 жылғы бюджетке және инфляцияға 12,5% дың дисконттау мөлшерлемесі негізінде эстраполяцияландырылған бұрғылау қондырғысының 2041 жылға дейінгі пайдалы қолданылу кезеңіне дейінгі бағаланатын болжамдарға негізделген. Осы талдау нәтижесінде 2019 жылы Top басшылығы құнсызданудан залалды 24.505 миллион теңге көлемінде таныды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Сәтті» ӨКЖБҚ өтелетін құны оның баланстық құнынан асты.

БМТ АҚГБ

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы Top БМТ АҚГБ-ға қатысты ӨКЖБҚ әдісін пайдалана отырып 12.583 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану залалын таныды. Құнсыздану постболжамды кезеңде мұнайды тасымалдау көлемінің азаюынан туындаған. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БМТ АҚГБ өтелетін құны оның баланстық құнынан асты.

13. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС / ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР**ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС**

Миллион теңгемен	2020	2019
Банк салымдары, қаржы активтері, қарыздар мен облигациялар бойынша пайыздық кіріс	86.067	99.274
Шығарылған қаржылық кепілдіктердің амортизациясы	6.497	1.974
Пайыздық кірістің барлығы	92.564	101.248
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қарыздар бойынша дисконт (24-ескертпе)	11.002	7.781
Облигацияларды сатып алудан болған пайда (24-ескертпе)	927	–
Қарыз бойынша міндеттемелерді мойындауды тоқтату (24-ескертпе)	–	111.476
Едәуір түрлендіруге орай шығарылған қаржылық кепілдіктер бойынша есептен шығару	–	13.573
Басқа	5.260	6.802
	109.753	240.880

ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Қарыздар мен облигациялар бойынша пайыздық шығыс	239.855	235.728
Жалдау шарттары бойынша пайыздық шығыс	3.438	3.916
Мұнайды жеткізу шарты бойынша пайыздық шығыс	–	19.541

Миллион теңгемен	2020	2019
Пайыздық шығыстың барлығы	243.293	259.185
Облигацияларды сатып алғаны үшін сыйақы (24-ескертпе)	21.057	–
Активтердің, экологиялық міндеттемелер мен басқа да резервтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер дисконтының амортизациясы (25-ескертпе)	13.373	13.819
Актuarлық міндеттемелер бойынша дисконт (25-ескертпе)	3.605	3.559
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	–	11.341
Басқа	16.223	29.529
	297.551	317.433

14. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.081.676	787.813	1.550.680	263.204	394.602	116.561	44.124	275.986	4.514.646
Есептілік валютасын қайта есептеу	(2.749)	(173)	(1.115)	(306)	374	(314)	(50)	–	(4.333)
Есепті бағалаудағы өзгерістер	13.006	12.156	–	27	–	–	19	–	25.208
Түсімдер	48.725	6.370	794	10.615	11.190	5.076	6.400	345.236	434.406
Есептен шығару	(24.598)	(2.161)	(4.100)	(15.970)	(7.534)	(3.455)	(7.200)	(1.088)	(66.106)
Тозу бойынша шығыстар	(85.565)	(28.859)	(121.306)	(17.969)	(37.832)	(11.608)	(10.601)	–	(313.740)
Жинақталған тозу және шығулар бойынша құнсыздану	14.198	1.794	4.039	11.148	7.085	3.141	6.733	325	48.463
(Құнсыздану)/ құнсыздануды қалпына келтіру (12-ескертпе)	(4.911)	228	(86.946)	(5.277)	(31.068)	(13.140)	(1.057)	(2.311)	(144.482)
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерден/(ге) аударымдар	18	–	(81)	(10.610)	(18.390)	(6.493)	(65)	–	(35.621)
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен/(ке) аударым	215	–	–	16.314	144	–	2.356	(39)	18.990
Қорлардан/(ға) аудару, нетто	35	(35)	4.435	1	362	13	666	3.295	8.772
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (15-ескертпе)	1.743	–	–	–	–	–	–	1.024	2.767
Материалдық емес активтерден (ге) аудару (16-ескертпе)	(145)	–	(64)	–	–	–	97	(4.587)	(4.699)

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Басқалары	Аяқтал-маған құрылыс	Жиыны
Аударымдар және қайта жіктеулер	8.115	26.584	35.325	49.478	138.878	7.856	64.864	(331.100)	–
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.049.763	803.717	1.381.661	300.655	457.811	97.637	106.286	286.741	4.484.271
Бастапқы құн	2.032.972	1.028.456	2.408.000	568.723	841.626	226.215	222.426	336.772	7.665.190
Жинақталған тозу және құнсыздану	(983.209)	(224.739)	(1.026.339)	(268.068)	(383.815)	(128.578)	(116.140)	(50.031)	(3.180.919)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.049.763	803.717	1.381.661	300.655	457.811	97.637	106.286	286.741	4.484.271
Есептілік валютасын қайта есептеу	50.582	3.992	39.281	6.928	3.404	2.973	7.033	15.034	129.227
Есепті бағалаудағы өзгерістер	6.785	5.914	–	28	–	–	–	–	12.727
Түсімдер	4.738	1.967	2.176	4.455	6.901	5.439	2.561	404.519	432.756
Есептен шығару	(17.138)	(18.212)	(10.829)	(4.412)	(4.135)	(1.887)	(2.783)	(2.533)	(61.929)
Тозу бойынша шығыстар	(109.846)	(29.297)	(119.746)	(19.746)	(37.922)	(11.085)	(11.163)	–	(338.805)
Жинақталған тозу және шығулар бойынша құнсыздану	13.876	1.893	10.364	3.352	4.007	1.720	2.521	1.356	39.089
Құнсыздану (12-ескертпе)	(37.887)	(731)	(155.544)	(5.101)	(1.366)	(11.766)	(1.750)	(6.768)	(220.913)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	–	–	(834)	(14.777)	(71.856)	(86)	(228)	(1.400)	(89.181)
Қорлардан/(ға) аудару, нетто	42	(28)	1.619	–	264	(54)	532	2.541	4.916
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (15-ескертпе)	67	–	–	–	–	–	–	–	67
Материалдық емес активтерге аударымдар, нетто (16-ескертпе)	–	–	(96)	–	–	–	(619)	(2.558)	(3.273)
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке аударымдар	–	–	–	(19.207)	–	–	–	–	(19.207)
Аударымдар және қайта жіктеулер	122.633	39.542	23.058	37.527	96.713	1.770	9.557	(330.800)	–
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745
Бастапқы құн	2.232.770	1.063.532	2.537.233	591.757	880.230	235.520	244.801	422.492	8.208.335

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Жинақталған тозу және құнсыздану	(1.149.155)	(254.775)	(1.366.123)	(302.055)	(426.409)	(150.859)	(132.854)	(56.360)	(3.838.590)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745

ТҮСІМДЕР

2020 жыл үшін аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен ӨМГ, ЭМГ және Қарашығанақ ұңғымаларын 148.593 миллион теңге жалпы сомаға бұрғылауға, және «Бейнеу-Бозой-Шымкент және Бұқара-Орал» жобаларының шеңберінде 113.844 миллион теңге сомаға ҚТГ-да компрессорлық станцияларды салуға және ҚТО да 43.247 миллион теңге сомаға «Бозой жер асты резервуарын қайта құру», «Прорва-Күлсары» мен «Өзен Атырау-Самара» құбырларын ауыстыру және 51.617 миллион теңге сомаға Rompetrol Rafinare өндірістік кешенді жөндеу жатады.

2019 жыл үшін, аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен 181.050 миллион теңге сомаға ӨМГ, ЭМГ және Қарашығанақ ұңғымаларын бұрғылауға және газ көлік жүйесін жаңғырту шеңберінде 67.998 миллион теңге сомаға ҚТГ компрессорлық станцияларын салуға, «Астрахань-Маңғышлақ» су құбырын қайта құруға және 35.323 миллион теңгеге «Өзен-Атырау-Самара» мұнай құбырын қайта құруға, 36.972 миллион теңге сомаға және тиісінше 31.859 миллион теңге сомаға АМӨЗ бен Rompetrol Rafinare зауыттарын күрделі жөндеуге жұмсалатын шығыстар жатады.

САТУҒА АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕРГЕ АУДАРЫМДАР

2020 жылдың ішінде Топ сатуға арналған активтерге, негізінен «Қорқыт-ата» және «Түркістан» компрессорлық станциялармен білдірілген, 89.181 миллион теңге жалпы сомаға негізгі құралдарды аударды. 2020 жылдың ішінде Топ 43.667 миллион теңге сомаға «Түркістан» компрессорлық станцияны сатты (29-ескертпе).

2019 жылдың ішінде Топ сатуға арналған активтерге таза баланстық құны 35.621 миллион теңге болатын танкерлер мен газ-компрессорлық станцияны аударды. Соңғысы 32.696 миллион теңгеге тең болатын сомаға сатылды.

БАСҚАЛАРЫ

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ жаңа активтердің құрылысына қатысты 2.890 миллион теңге сомаға 5,78% орташа пайыздық мөлшерлеме бойынша (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда: 2.525 миллион теңге, 4,3% капитализацияның орташа пайыздық мөлшерлемесі бойынша) қарыздар бойынша шығындарды негізгі құралдардың баланстық құнына капиталдандырды (24-ескертпе).

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де пайдаланылатын негізгі құралдардың құны 517.484 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 394.841 миллион теңге) болды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық құны 910.216 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 1.023.146 миллион теңге) болатын негізгі құралдардың кейбір объектілері Топтың банктік қарыздары мен міндеттемелері бойынша қамсыздандыру ретінде кепілге қойылды.

15.БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	162.813	26.987	189.800
Түсімдер	51.385	3.144	54.529
Барлау шығыстары (12-ескертпе)	(51.546)	(5.522)	(57.068)
Құнсыздану (12-ескертпе)	(171)	–	(171)
Есептен шығару	(1.991)	(653)	(2.644)
Материалдық емес активтерге аудару (16-ескертпе)	–	(1.800)	(1.800)
Негізгі құралдарға аударымдар (14-ескертпе)	(2.767)	–	(2.767)

Есепті бағалаудағы өзгерістер	9	–	9
ТМҚ-дан аударымдар	9	–	9
Аударымдар және қайта жіктеулер	(5.449)	5.449	–
2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	152.292	27.605	179.897
Түсімдер	14.212	787	14.999
Барлау шығыстары (12-ескертпе)	(19.235)	(572)	(19.807)
Құнсыздану (12-ескертпе)	(12.797)	(3.592)	(16.389)
Сынақты өндіру	(248)	–	(248)
Негізгі құралдарға аударымдар (14-ескертпе)	(67)	–	(67)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	134.157	24.228	158.385

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына барлау және әзірлеу бойынша активтер келесі жобалармен көрсетілген:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Жамбыл	59.603	58.293
ЭМГ	33.458	41.337
Өріктау	38.834	35.265
ҚТГ жобалары	17.366	13.206
Басқа	9.124	31.796
	158.385	179.897

16. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	Гудвил	Маркетинг бойынша материалдық емес активтер	Бағдарла- малық жасақтама	Басқалары	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	100.054	33.364	13.429	26.230	173.077
Есептілік валютасын қайта есептеу	(1.493)	2.237	(62)	(461)	221
Түсімдер	–	–	5.827	4.599	10.426
Есептен шығару	–	–	(3.725)	(1.678)	(5.403)
Амортизация бойынша шығыстар	–	–	–	(174)	(174)
Жинақталған амортизация және шығулар бойынша құнсыздану	–	–	(5.709)	(5.608)	(11.317)
(Құнсыздану)/қалпына келтіру, нетто	–	–	3.551	527	4.078
(12-ескертпе)	–	(6.641)	5	396	(6.240)
Негізгі құралдардан аудару (14-ескертпе)	–	–	–	5	5
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	–	–	–	1.800	1.800
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерден аударымдар	–	–	4.838	(139)	4.699
Ауысулар	–	–	1.300	(1.300)	–
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	98.561	28.960	19.454	24.197	171.172
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.003	2.775	296	1.071	5.145
Түсімдер	–	–	2.855	3.553	6.408
Есептен шығару	–	–	(5.576)	(2.246)	(7.822)
Амортизация бойынша шығыстар	–	–	(6.494)	(2.804)	(9.298)
Жинақталған амортизация және шығулар бойынша құнсыздану	–	–	5.544	215	5.759

Миллион теңгемен	Гудвил	Маркетинг бойынша материалдық емес активтер	Бағдарламалық жасақтама	Басқалары	Жиыны
(Құнсыздану)/қалпына келтіру, нетто (12-ескертпе)	-	(6.911)	(270)	931	(6.250)
Негізгі құралдардан аудару (14-ескертпе)	-	-	1.925	1.348	3.273
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	-	-	(24)	-	(24)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерден аударымдар	-	-	-	118	118
Ауысулар	-	-	2.404	(2.404)	-
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	99.564	24.824	20.114	23.979	168.481
Бастапқы құн	210.012	63.722	74.841	100.784	449.359
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(110.448)	(38.898)	(54.727)	(76.805)	(280.878)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	99.564	24.824	20.114	23.979	168.481
Бастапқы құн	209.009	57.921	70.381	93.290	430.601
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(110.448)	(28.961)	(50.927)	(69.093)	(259.429)
2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	98.561	28.960	19.454	24.197	171.172

Ақша ағындарын тудыратын әрбір бірлікке жататын гудвилдің ағымдағы құны:

Ақша ағындарын тудыратын бірліктер	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
ПМХЗ ақша ағындарын генерациялайтын бірлік	88.553	88.553
КМГИ ақша ағындарын генерациялайтын бірліктер	11.011	10.008
Гудвил жиыны	99.564	98.561

Құнсыздануға жасалған талдаудың негізінде 2020 және 2019 жылдары ПМХЗ немесе КМГИ гудвилінің құнсыздануы анықталмады. Құнсыздануға жасалған талдау туралы барынша егжей-тегжейлі ақпарат 4 ескертпеде баяндалған.

17. БАНК САЛЫМДАРЫ

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
АҚШ долларында көрсетілген	324.646	390.598
Теңгемен көрсетілген	14.863	21.940
КНЗ резерві	(509)	(508)
	339.000	412.030

2020 жылғы 31 желтоқсанға ұзақ мерзімді банк салымдарының орташа алынған мөлшерлемесі АҚШ долларында 1,07% және теңгемен тиісінше 1,58% болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: АҚШ долларында 1,08% және теңгемен тиісінше 2,58%).

2020 жылғы 31 желтоқсанға қысқа мерзімді банк салымдарының орташа алынған пайыздық мөлшерлемесі АҚШ долларында 0,40% және теңгемен тиісінше 3,10% болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: АҚШ долларында 1,57% және теңгемен тиісінше 8,33%).

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	282.472	359.504
1 жылдан 2 жылға дейін өтеу мерзімі	796	1.029

2 жылдан артық өтеу мерзімі	55.732	51.497
	339.000	412.030

2020 жылғы 31 желтоқсанға банк депозиттеріне 56.528 миллион теңге мөлшерінде (2019 жылғы 31 желтоқсан: 50.046 миллион теңге) қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған ақша қаражаты кіреді, әрі олар негізінен жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сай тарату қоры ретінде пайдалануда шектелген шоттарда орналастырылған 44.497 миллион теңге сомасынан (2019 жылғы 31 желтоқсан: 37.916 миллион теңге) тұрады.

18. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Миллион теңгемен	Негізгі қызметі	Қызметті жүзеге асыру орны	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
			Ағымдағы құн	Иелік ету үлесі	Ағымдағы құн	Иелік ету үлесі
Бірлескен кәсіпорындар						
ТШО	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	2.793.887	20,00%	2.377.207	20,00%
Қашаған	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	2.256.816	50,00%	2.057.795	50,00%
АГҚ	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	291.086	50,00%	168.086	50,00%
БШҚ	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	156.771	50,00%	101.766	50,00%
МИБВ	Көмірсутектерді әзірлеу және өндіру	Қазақстан	142.585	50,00%	158.867	50,00%
КРГ	Табиғи газды және қайта өңдеу өнімдерін қайта өңдеу және сату	Қазақстан	76.702	50,00%	79.849	50,00%
УГЛ	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	44.585	50,00%	47.662	50,00%
КГМ	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	32.840	50,00%	25.620	50,00%
КОА	Шикі мұнайды өндіру және өткізу	Қазақстан	20.886	50,00%	21.438	50,00%
Теңіз Сервис	Инфрақұрылымдық объектілерді жобалау, салу және пайдалану, теңіз мұнай операцияларын қолдау	Қазақстан	20.473	48,996%	19.277	48,996%
Валсера	Шикі мұнайды қайта өңдеу	Қазақстан	2.253	50,00%	12.776	50,00%
Басқа			43.498		41.014	
Қауымдасқан компаниялар						
КМК	Сұйық көмірсутектерді тасымалдау	Қазақстан/Ресей	478.134	20,75%	359.173	20,75%
ПКИ	Көмірсутектерді барлау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	78.636	33,00%	95.320	33,00%
Басқа			31.869		24.534	
			6.471.021		5.590.384	

Жоғарыда аталған БК мен қауымдасқан компаниялар Топтың бизнесі үшін стратегиялы болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға БК мен қауымдасқан компаниялардың танылмаған жинақталған шығындардағы Топтың үлесі 19.038 миллион теңгені (2019 жылғы 31 желтоқсан: 17.812 миллион теңгені) құрады. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін БК мен қауымдасқан компаниялардың танылмаған жинақталған шығындардың өзгерісіндегі Топтың үлесі 1.226 миллион теңгені (2019 жылы: 59.628 миллион теңгені) құрады.

Төмендегі кестеде 2020 және 2019 жылдардағы инвестицияларда болған қозғалыс көрсетілген:

Миллион теңгемен	2020	2019
1 қаңтарға арналған сальдо	5.590.384	4.895.444
БК мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто (6-ескертпе)	511.195	827.979
Алынған дивидендтер	(134.772)	(126.461)
Алынуға жататын дивидендтердегі өзгеріс	1.680	7.433
Инвестициялардың құнсыздануы	(30.654)	–
Капиталдағы басқа да өзгерістер	21.352	(3.803)
Иелік ету үлесін өзгертпестен капиталға қосымша салымдар	1.586	5.889
Есептен шығару, нетто	(179)	–
Берілген кепілдіктер	–	11.162
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	(3.080)	–
Элиминациялар мен түзетулер*	2.936	(7.043)
Есептілік валютасын қайта есептеу	510.573	(20.216)
31 желтоқсанға сальдо	6.471.021	5.590.384

2015 жылғы 16 қазанда Top KMG Kashagan B.V-дегі өз акцияларының 50%-ын 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап 2020 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде акциялардың барлық немесе ішінара пакетін сатып алу опционымен (бұдан әрі – «Опцион») Самұрық-Қазынаның пайдасына сатты. 2017 жылғы 20 желтоқсанда опционды іске асыру кезеңі 2020 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңге өзгертілді. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша опционның әділ құны шамамен нөл болды.

Амстердам соты Самұрық-Қазынаға тиесілі Қашаған акцияларының 50%-на белгілі бір шектеулер (бұдан әрі – «Шектеулер») қойды. Шектеулердің қолданылу кезеңінде Қашаған акциялары сатыла, беріле немесе кепілге қойыла алмайды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шектеулер күшінде қалды және активтің үстінен бақылау Топқа берілмеді.

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	ТШО	Қашаған	АГҚ	БШГ	МИБВ	ҚРГ
Ұзақ мерзімді активтер	20.221.619	4.332.838	1.333.611	544.058	468.069	44.681
Қысқа мерзімді активтер, қоса	908.846	178.797	616.479	147.802	89.172	118.142
Ақша қаражаты мен оның баламалары	50.588	117.269	180.065	18.027	5.267	44.459
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(6.412.967)	(371.651)	(886.363)	(351.719)	(160.711)	(207)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(4.061.782)	(40.665)	(692.254)	(335.084)	–	–
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	(748.064)	(129.128)	(481.556)	(76.155)	(110.186)	(9.212)
Иелік ету үлесі	(69.558)	(9.691)	(464.699)	(63.101)	(21.306)	–
Капитал	13.969.434	4.010.856	582.171	263.986	286.344	153.404
Иелік ету үлесі	20%	50%	50%	50%	50%	50%
Гудвил	–	251.388	–	–	–	–
Шоғырландыру түзетулері	–	–	–	24.778	(587)	–
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	2.793.887	2.256.816	291.086	156.771	142.585	76.702
Түсім	3.776.155	311.663	727.503	201.524	488.032	167.016
Тозу және амортизация	(700.929)	(196.789)	(78.212)	(18.222)	(75.609)	(289)
Қаржылық кіріс	3.887	2.250	7.352	–	239	2.293

Миллион теңгемен	ТШО	Қашаған	АГҚ	БШГ	МИБВ	КРГ
Қаржылық шығындар	(58.264)	(24.322)	(54.943)	(14.365)	(9.555)	–
Табыс салығы бойынша шығыстар	(371.799)	(11.190)	(90.323)	–	(19.663)	(6.628)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	867.380	(13.922)	350.677	110.010	33.498	7.785
Басқа да жиынтық (зиян)/ кіріс	1.216.017	411.964	2.964	–	(1.479)	16.232
Жалпы жиынтық кіріс	2.083.397	398.042	353.641	110.010	32.019	24.017
Залалдың танылмаған үлесіндегі өзгеріс	–	–	–	–	–	–
Алынған дивидендтер	–	–	53.821	–	32.291	15.155

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	УГЛ	КГМ	КОА	Теңіз Сервис	Валсера
Ұзақ мерзімді активтер	246.111	101.629	46.657	118.818	536.659
Қысқа мерзімді активтер, қоса	993	24.627	10.837	50.602	99.783
Ақша қаражаты мен оның баламалары	833	19.264	1.664	9.046	47.783
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(115.216)	(35.090)	(6.450)	(15.265)	(488.672)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(81.291)	–	–	–	(471.886)
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(2.718)	(25.486)	(9.272)	(112.370)	(108.681)
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–	(73.012)
Капитал	129.170	65.680	41.772	41.785	39.089
Иелік ету үлесіі	50%	50%	50%	48,996%	50%
Шоғырландыру түзетулері	(20.000)	–	–	–	(17.292)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	44.585	32.840	20.886	20.473	2.253
Түсім	–	101.595	41.654	260.560	147.569
Тозу және амортизация	(14)	(27.084)	(7.169)	(215.594)	(36.397)
Қаржылық кіріс	–	511	238	1	17
Қаржылық шығындар	(16.986)	(1.598)	(544)	(15.377)	(30.195)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1.077)	(6.200)	(3.142)	(2.805)	(9.363)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/ (залал)	(20.531)	31.245	4.897	7.941	(12.275)
Басқа да жиынтық кіріс/ (залал)	11.671	4.337	–	–	(420)
Жалпы жиынтық кіріс/ (залал)	(8.860)	35.582	4.897	7.941	(12.695)
Алынған дивидендтер	–	10.372	8.000	2.695	4.176

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2019 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	ТШО	Қашаған	АГҚ	МИБВ	БШГ	ҚРГ
Ұзақ мерзімді активтер	16.276.182	4.087.310	1.395.615	433.950	482.553	10.176
Қысқа мерзімді активтер, қосая	975.247	273.048	578.072	114.571	171.411	195.666
Ақша қаражаты мен оның баламалары	45.128	74.330	136.318	16.091	11.918	83.674
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(4.137.239)	(499.989)	(1.225.064)	(148.898)	(354.711)	(148)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(2.563.353)	(581)	(1.050.532)	(49.553)	(342.836)	–
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(1.228.155)	(201.781)	(412.451)	(80.495)	(145.277)	(45.996)
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	(44.762)	(194)	(379.633)	(400)	(119.557)	–
Капитал	11.886.035	3.658.588	336.172	319.128	153.976	159.698
Иелік ету үлесі	20%	50%	50%	50%	50%	50%
Гудвил	–	228.501	–	–	–	–
Шоғырландыру түзетулері	–	–	–	(697)	24.778	–
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	2.377.207	2.057.795	168.086	158.867	101.766	79.849
Түсім	6.231.720	443.545	785.250	836.474	172.894	306.259
Тозу және амортизация	(874.694)	(175.119)	(74.734)	(70.250)	(16.028)	(280)
Қаржылық кіріс	9.428	5.377	9.674	159	–	2.384
Қаржылық шығындар	(39.896)	(41.813)	(90.669)	(8.772)	(26.563)	–
Табыс салығы бойынша шығыстар	(889.194)	(57.794)	(113.177)	(51.818)	–	(8.625)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	2.074.701	26.228	428.204	165.766	112.387	30.311
Басқа да жиынтық (залал)/ кіріс	(41.327)	(17.880)	–	485	–	(846)
Жалпы жиынтық кіріс	2.033.374	8.348	428.204	166.251	112.387	29.465
Залалдың танылмаған үлесіндегі өзгеріс	–	–	46.016	–	–	–
Алынған дивидендтер	–	–	–	61.872	–	–

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2019 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі БК туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген::

Миллион теңгемен	УГЛ	КГМ	КОА	Теңіз Сервис	Валсера
Ұзақ мерзімді активтер	218.689	118.312	53.020	335.845	564.128
Қысқа мерзімді активтер, қоса	729	42.245	19.326	51.621	80.995
Ақша қаражаты мен оның баламалары	714	37.401	11.947	6.953	41.660
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қосая	(123.902)	(40.343)	(6.533)	(117.580)	(513.735)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(94.532)	–	–	–	(507.803)
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(192)	(68.975)	(22.937)	(230.542)	(90.320)
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	–	–	–	(1.360)	(27.035)

Миллион теңгемен	УГЛ	КГМ	КОА	Теңіз Сервис	Валсера
Капитал	95.324	51.239	42.876	39.344	41.068
Иелік ету үлесі	50%	50%	50%	48,996%	50%
Шоғырландыру түзетулері	–	–	–	–	(7.758)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	47.662	25.620	21.438	19.277	12.776
Түсім	–	191.297	61.597	257.944	132.246
Тозу және амортизация	(13)	(50.605)	(11.886)	(194.344)	(25.790)
Қаржылық кіріс	–	227	185	3	21
Қаржылық шығындар	(27.471)	(1.348)	(91)	(25.434)	(34.425)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1.688)	(73.148)	113	–	(22.964)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/ (залал)	(37.790)	35.121	19.445	13.760	(12.214)
Басқа да жиынтық залал	(627)	(216)	–	–	(85)
Жалпы жиынтық кіріс/ (залал)	(38.417)	34.905	19.445	13.760	(12.299)
Алынған дивидендтер	–	30.183	9.057	4.410	757

Төменде 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	
	КМК	ПКИ
Ұзақ мерзімді активтер	2.082.957	284.545
Қысқа мерзімді активтер	193.677	67.047
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(32.817)	(72.335)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(134.300)	(20.426)
Капитал	2.109.517	258.831
Иелік ету үлесі	20,75%	33%
Гудвил	40.409	–
Инвестициялардың құнсыздануы	–	(6.778)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	478.134	78.636
Түсім	872.851	83.863
Тозу, тауысылу және амортизация	(184.379)	(26.470)
Қаржылық кіріс	171	252
Қаржылық шығындар	(12.080)	(2.464)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(99.572)	5.599
Бір жылғы пайда (6-ескертпе)	393.165	(26.702)
Басқа да жиынтық (залал)/кіріс	180.142	13.223
Жалпы жиынтық кіріс	573.307	(13.479)
Алынған дивидендтер	–	2.609

Төменде 2019 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	2019 жылғы 31 желтоқсан	
	КМК	ПКИ
Ұзақ мерзімді активтер	1.992.524	330.021
Қысқа мерзімді активтер	99.635	55.086
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(38.825)	(69.474)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(499.392)	(26.785)
Капитал	1.553.942	288.848
Иелік ету үлесі	20,75%	33%
Гудвил	36.730	–
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	359.173	95.320
Түсім	867.450	131.688
Тозу, тауысылу және амортизация	(178.032)	(49.236)
Қаржылық кіріс	10.720	425
Қаржылық шығындар	(52.453)	(2.769)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(111.797)	(20.904)
Бір жылғы пайда	341.537	(55.286)
Басқа да жиынтық (залал)/кіріс	(6.181)	(1.473)
Жалпы жиынтық кіріс	335.356	(56.759)
Алынған дивидендтер	–	15.004

Төменде дербес елеулі емес БК туралы жалпылама қаржы ақпараты көрсетілген (Топ үлесі):

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Топтың мыналардағы үлесі:		
Ұзақ мерзімді активтердегі	123.063	143.772
Қысқа мерзімді активтердегі	53.760	52.488
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі	(85.476)	(110.096)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі	(65.550)	(62.503)
Гудвил	172	4.050
Құнсыздану	(3.635)	(3.635)
Залалдарда жинақталған танылмаған үлес	(18.163)	(16.938)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	43.498	41.014
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	25.690	25.069
Басқа да жиынтық кіріс/(залал)	47	–
Жалпы жиынтық кіріс	25.737	25.069
Пайдадағы/(зияндардағы) танылмаған үлес	1.225	13.612

Төменде дербес елеулі емес қауымдасқан компаниялар туралы қаржы ақпараты көрсетілген (Топ үлесі):

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Топтың мыналардағы үлесі:		
Ұзақ мерзімді активтердегі	36.869	30.415
Қысқа мерзімді активтердегі	56.671	55.185
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі	(8.998)	(10.566)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі	(53.548)	(51.374)
Залалдардағы/(залалдардағы) жинақталған танылмаған үлес	(875)	(875)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	31.868	24.534

Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	11.442	2.457
Басқа да жиынтық кіріс/(залал)	6.218	(398)
Жалпы жиынтық кіріс	17.660	2.059

19. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Материалдар мен қорлар (өзіндік құны бойынша)	108.506	116.327
Мұнай өнімдері (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	56.712	53.974
Газды қайта өңдеу өнімдері (өзіндік құны бойынша)	32.841	52.566
Шикі мұнай (өзіндік құны бойынша)	30.006	58.348
	228.065	281.215

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 72.277 миллион теңге сомалағы тауар-материалдық қорлар кепілмен қамсыздандыру ретінде болды (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 47.863 миллион теңге).

20. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Сауда дебиторлық берешек	455.321	430.125
Минусы: КНЗ резерві	(32.500)	(32.368)
Сауда дебиторлық берешек	422.821	397.757
Басқа да ағымдағы қаржы активтері		
Басқа да дебиторлық берешек	90.904	91.610
Алынатын дивидендтер	2.913	7.582
Минусы: КНЗ резерві	(36.746)	(35.637)
	57.071	63.555
Басқа да ағымдағы қаржылық емес активтер		
Алдын ала төлем және болашақ кезеңдердің шығыстары	45.497	138.822
ҚҚС-тан басқа, өтелуге жататын салықтар	35.003	52.642
Басқа	11.867	10.794
Минусы: құнсыздану резерві	(3.546)	(3.719)
	88.821	198.539
Басқа да ағымдағы қаржы және қаржылық емес активтердің жиыны	145.892	262.094

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бұл активтер бойынша пайыздар есептелмеді. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 155.998 миллион теңге сомалағы сауда дебиторлық берешек Топтың міндеттемелері бойынша кепілмен қамсыздандыру ретінде болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 71.296 миллион теңге).

Сауда дебиторлық берешек 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарда білдірілді:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Теңге	123.824	118.870
АҚШ доллары	235.099	206.155
Румын леясы	57.637	60.673
Еуро	6.059	4.676
Басқа валюталар	202	7.383
	422.821	397.757

КНЗ резервіндегі өзгерістер мен құнсыздану былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	Дербес негізде құнсызданған	
	Сауда дебиторлық берешек және басқа да ағымдағы қаржы активтері	Басқа да ағымдағы қаржылық емес активтер
2018 жылғы 31 желтоқсанға	70.796	4.424
Бір жылда есептелгені, нетто (11-ескертпе)	14.096	42
Есептен шығарылғаны	(15.976)	(683)
Аударымдар және қайта жіктеулер	217	(64)
Есептілік валютасын қайта есептеу	(1.128)	–
2019 жылғы 31 желтоқсанға	68.005	3.719
Бір жылда есептелгені, нетто (11-ескертпе)	4.225	(65)
Есептен шығарылғаны	(9.259)	(108)
Есептілік валютасын қайта есептеу	6.275	–
2020 жылғы 31 желтоқсанға	69.246	3.546

Төменде резервтер матрицасын пайдалана отырып сауда дебиторлық берешек бойынша несиелік тәуекел туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Төлем мерзімін ұзарту					Жиыны
	Ағымдағы	<30 күн	30-60 күн	61-90 күн	>91 күн	
2020 жылғы 31 желтоқсан						
КНЗ пайызы	0,18%	2,94%	2,66%	4,34%	81,01%	
Сауда дебиторлық берешек	398.752	12.361	2.844	2.845	38.519	455.321
КНЗ	(733)	(363)	(76)	(124)	(31.204)	(32.500)
2019 жылғы 31 желтоқсан						
КНЗ пайызы	0,12%	1,19%	5,30%	3,37%	82,30%	
Сауда дебиторлық берешек	364.869	19.869	5.418	1.871	38.098	430.125
КНЗ	(427)	(236)	(287)	(63)	(31.355)	(32.368)

21. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДАН АЛЫНҒАН ҚАРЫЗДАР МЕН ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Амортизацияланған құны бойынша		
Берілген қарыздар	558.546	509.003
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар (29-ескертпе)	17.312	16.290

Бірлескен кәсіпорыннан жалдау бойынша дебиторлық берешек	–	4.458
Басқасы	2.470	–
Минусы: КНЗ резерві	(3.947)	(3.508)
	574 381	526 243
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша		
Берілген қарыздар	138.024	214.395
Бірлескен кәсіпорынның қатысушысынан алынатын вексель	–	13.627
	138.024	228.022
Байланысты тараптардан алынған қарыздар мен дебиторлық берешек жиыны	712.405	754.265

Төменде байланысты тараптардан валюталарда былайша білдірілген қарыздар мен дебиторлық берешек жөнінде ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Теңге	398.896	380.248
АҚШ доллары	310.175	370.593
Басқа валюталар	3.334	3.424
	712.405	754.265

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Ағымдағы бөлік	27.795	138.719
Ұзақ мерзімді бөлік	684.610	615.546
	712.405	754.265

Байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек бойынша КНЗ резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	
2018 жылғы 31 желтоқсанға	3.963
Қалпына келтірілгені, нетто	(447)
Есептілік валютасын қайта есептеу	(8)
2019 жылғы 31 желтоқсанға	3.508
Есептелгені, нетто	340
Есептілік валютасын қайта есептеу	99
2020 жылғы 31 желтоқсанға	3.947

22. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Банктердегі мерзімді салымдар – АҚШ доллары	435.119	108.298
Банктердегі мерзімді салымдар – теңге	163.820	210.354
Банктердегі мерзімді салымдар – басқа валюталар	54.800	6.450
Банктердегі ағымдағы шоттар – АҚШ доллары	397.774	633.231
Банктердегі ағымдағы шоттар – теңге	75.369	75.168

Банктердегі ағымдағы шоттар – басқа валюталар	10.370	10.220
Жолдағы ақша	7.508	19.991
Кассадағы қолма-қол ақша және чектер	1.138	1.150
Минусы: КНЗ резерві	(34)	(410)
	1.145.864	1.064.452

Мерзімді салымдар әртүрлі мерзімдерге ақша қаражатында Топтың мұқтажына қарай бір күннен үш айға дейінгі мерзімге орналастырылған.

2020 жылғы 31 желтоқсанға банктердегі мерзімді салымдар бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме АҚШ долларында 0,37%, теңгемен 7,74% және тиісінше басқа валюталарда 1,44% (2019 жылғы 31 желтоқсанға: АҚШ долларында 2,02%, теңгемен 8,84% және тиісінше басқа валюталарда 0,12%) болды.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына ақша қаражаты қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылмаған.

23. КАПИТАЛ

ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

Айналыстағы, шығарылған және төленген акциялардың жалпы санына мыналар кіреді:

	2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына
Шығарылған және төленген акциялардың саны, қоса	610.119.493
Номиналды құны 27.726,63 теңге	137.900
Номиналды құны 10.000 теңге	20.719.604
Номиналды құны 5.000 теңге	59.707.029
Номиналды құны 2.500 теңге	71.104.187
Номиналды құны 2.451 теңге	1
Номиналды құны 1.000 теңге	1
Номиналды құны 921 теңге	1
Номиналды құны 858 теңге	1
Номиналды құны 838 теңге	1
Номиналды құны 704 теңге	1
Номиналды құны 592 теңге	1
Номиналды құны 500 теңге	458.450.766
Жарғылық капитал (мың теңге)	916.540.545

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның шығарылған акциялардың бір классы бар. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша 239.440.103 жай акция жарияланып, бірақ шығарылмады. 2020 жылы жай акциялар шығарылмады.

ҚОСЫМША ТӨЛЕНГЕН КАПИТАЛ (ҚТК)

Сенімгерлік басқару шартының бұзылуына байланысты Үкімет салған құбырларды аудару

2020 жылы Топ пайымдаулардың өзгеруіне орай Үкіметке 17.323 миллион теңге мөлшерінде сенімгерлік басқару талаптарында берілген газ құбыры активтерін мойындаудан бас тартты (3-ескертпе). Бұл құбырлар алдыңғы жылдары ҚТК құрамында танылды. Есептен шығару күніне құбырлардың қалдық құны 16.118 миллион теңге болды. Есептен шығару күніне бастапқы және қалдық құны арасындағы айырма негізінен құбырлардың амортизациясын білдіреді және бөлінбеген пайдада қалпына келтірілді.

Компания өтеуге орай Самұрық-Қазынадан алған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы айырманы аудару

2020 жылы Топ Самұрық-Қазынадан 2011 жылы алынған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы 10.971 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы ҚТК-дан қарыздың өтелуіне байланысты бөлінбеген пайдаға аударды.

Әділ құнның Самұрық-Қазына өтеуге орай салған қарыздың номиналды құнынан асып түсуін аудару

2020 жылы Топ Қазақстандық Вексель берген қарыздың әділ және номиналды құны арасындағы 3.519 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы ҚТК-дан қарыздың өтелуіне байланысты бөлінбеген пайдаға аударды. Бұл қарызды Компания 2015 жылы жарғылық капиталға жарна ретінде алды және 2020 жылы толығымен өтеді (29 ескертпе).

ДИВИДЕНДТЕР

2020 жылы Самұрық-Қазына мен ҚР Ұлттық Банкінің шешіміне сәйкес Компания 81.738 миллион теңге жалпы сомаға бір акцияға 133,97 теңге мөлшерінде 2019 жыл үшін дивидендтерді есептеп, төледі (2019: Компания 36.998 миллион теңге жалпы сомаға бір акцияға 60,64 теңге мөлшерінде 2018 жыл үшін дивидендтерді есептеп, төледі).

2020 жылы Топ ҚТО, ҚМГИ және ҚМГ БӨ 4.856 миллион теңге және тиісінше 4.553 миллион теңге (2019 жыл: 4.138 миллион теңге және тиісінше 5.693 миллион теңге) мөлшерінде бақыланбайтын қатысу үлесін ұстаушыларға дивидендтер есептеп, төледі.

САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНАМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

2020 жылы Компания Самұрық-Қазынаға 2022 жылы ағымдағы өтеу мерзімімен 2015 жылғы 25 желтоқсанда қол қойылған қаржылай көмек жөніндегі ұзақ мерзімді шартқа сәйкес 54.951 миллион теңге (2019 жыл: 54.720 миллион теңге) жалпы сомада пайызсыз қаржылай көмек ретінде қосымша төлемдер жасады (29 ескертпе). 2020 жылы қосымша транштың 11.617 миллион теңге мөлшеріндегі (2019 жыл: 14.184 миллион теңге) әділ құны мен номиналды құны арасындағы айырма капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Самұрық-Қазынамен болған операциялар ретінде көрсетілді.

САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНАНЫҢ БӨЛУ

2020 жылы Топ, Үкіметтің Жаңаөзен қаласының тұрғындарын тұрғын-үймен қамтамасыз ету жөніндегі қаулысына сәйкес 3.098 миллион теңге және тиісінше 2.490 миллион теңге сомада міндеттемелерді бөліп, төледі (2019: 598 миллион теңгені бөліп, төледі).

2020 жылы Топ Түркістан қаласында 5.497 миллион теңге мөлшерінде әлеуметтік объектілерді салу бойынша қосымша міндеттемелерді есептеп, төледі (2019: тиісінше 1.773 миллион теңге және 22.673 миллион теңге бөліп, төледі).

Қосымша, 2020 жылы, Компания Нұр-Сұлтан қаласында 832 миллион теңге мөлшерінде бала бақшасын салуға бұрын мойындалған резервті қайтарды.

2019 жылы, Үкіметтің ҚМГ профилі емес активтерін беру туралы қаулысына және Самұрық-Қазына Басқармасының шешіміне сәйкес, Компания Самұрық-Қазынаның пайдасына 3.853 миллион теңге мөлшеріндегі жалпы сомада профилі емес активтерді өткізуден түскен түсімді берді.

2019 жылы, Топ 2016-2017 жылдары Самұрық-Қазынаға бөлу құрамында танылған Нұр-Сұлтан қаласында Жекпе-жек сарайын салу бойынша өз міндеттемелерін орындау үшін 9.203 миллион теңге мөлшерінде ақша төлемдерін аударды.

АКЦИЯНЫҢ БАЛАНСТЫҚ ҚҰНЫ

ҚҚБ-ның 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен ережелерге сәйкес есептелген, есепті күнге бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуы тиіс

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	14.653.287	14.081.915
Минусы: материалдық емес активтер	168.481	171.172
Минусы: міндеттемелер жиыны	6.016.608	5.885.259
Таза активтер	8.468.198	8.025.484

Жай акциялардың саны	610.119.493	610.119.493
Бір акцияның баланстық құны	13,880	13,154

АКЦИЯҒА ПАЙДА

2020 және 2019 жылдары акцияға базалық және бөлінген пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа алынған саны 610.119.493 болды, ал таза пайдадағы негізгі және бөлінген үлес 2020 жылы 282 теңге және 2019 жылы 1.899 теңге болды.

БАҚЫЛАНБАЙТЫН ҚАТЫСУ ҮЛЕСІ

Төменде Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес компаниялар туралы ақпарат көрсетілген:

	Тіркеу және қызметті жүзеге асыру елі	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
		Бақыламайтын қатысу үлестері	Ағымдағы құн	Бақыламайтын қатысу үлестері	Ағымдағы құн
Rompetrol Downstream S.R.L.	Румыния	45,37%	53.065	45,37%	51.591
ҚТО	Қазақстан	10,00%	47.314	10,00%	44.733
Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	Румыния	45,37%	15.338	45,37%	5.518
ҚМГ БӨ	Қазақстан	0,28%	5.447	0,30%	9.733
Rompetrol Vega	Румыния	45,37%	(15.824)	45,37%	(16.289)
Rompetrol Rafinare S.A.	Румыния	45,37%	(185.286)	45,37%	(74.441)
Басқа			8.305		17.410
			(71.641)		38.255

Төменде 2020 жылғы 31 желтоқсанға және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері болған еншілес ұйымдар туралы жалпылама қаржылық ақпарат дербес негізде келтірілген:

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп						
Ұзақ мерзімді активтер	101.670	523.992	3.072	1.329.294	30.643	131.929
Қысқа мерзімді активтер	165.467	110.803	31.415	326.047	6.406	41.149
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(60.155)	(88.539)	(659)	(81.848)	(26.078)	(80.806)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(90.026)	(79.066)	(22)	(107.727)	(45.847)	(500.643)
Капитал жиыны	116.956	467.190	33.806	1.465.766	(34.876)	(408.371)
Мыналарға келетіндер						
Бас компанияның акционеріне	63.891	419.876	18.468	1.460.319	(19.052)	(223.085)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	53.065	47.314	15.338	5.447	(15.824)	(185.286)
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп						
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	495.075	235.222	–	718.825	58.229	790.412
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	2.505	73.267	1.840	127.124	4.528	(240.657)

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің/ (залалдың) жиыны	3.249	69.936	21.642	65.600	1.025	(244.304)
Мыналарға келетіндер						
Бас компанияның акционеріне	1.775	62.817	11.822	65.403	560	(133.458)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	1.474	7.119	9.820	197	465	(110.846)
Бақыланбайтын қатысу үлестерінің пайдасына жарияланған дивидендтер	-	(4.538)	-	(16)	-	-
Ақша ағындары туралы жалпылама ақпарат						
Операциялық қызмет	10.357	94.608	-	131.498	4.607	84.236
Инвестициялық қызмет	1.108	(26.354)	-	(137.375)	(3.110)	(42.881)
Қаржылық қызмет	(9.736)	(47.434)	-	(2.717)	(1.643)	(6.675)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамындағы таза көбеюі/(азаяуы)	1.729	23.366	-	(1.727)	(146)	34.680

Төменде 2019 жылғы 31 желтоқсанға және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері болған еншілес ұйымдар туралы жалпылама қаржылық ақпарат дербес негізде келтірілген:

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп						
Ұзақ мерзімді активтер	114.262	490.914	3.800	893.471	27.272	102.697
Қысқа мерзімді активтер	135.270	104.433	9.024	1.235.457	9.511	219.194
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(56.084)	(78.008)	(643)	(75.452)	(24.905)	(93.091)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(79.741)	(74.699)	(19)	(167.393)	(47.778)	(392.868)
Капитал жиыны	113.707	442.640	12.162	1.886.083	(35.900)	(164.068)
Мыналарға келетіндер	62.116	397.907	6.644	1.876.350	(19.611)	(89.627)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	51.591	44.733	5.518	9.733	(16.289)	(74.441)
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп						
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	610.232	239.626	-	1.119.068	85.831	1.316.167
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	6.884	56.653	19.830	272.863	10.657	(143.227)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің/ (залалдың) жиыны	6.511	53.448	19.471	267.684	10.792	(141.676)
Мыналарға келетіндер	3.557	48.045	10.637	266.518	5.895	(77.204)
Бас компанияның акционеріне	2.954	5.403	8.834	1.166	4.897	(64.472)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	-	(3.999)	-	(16)	-	-
Бақыланбайтын қатысу үлестерінің пайдасына жарияланған дивидендтер						
Операциялық қызмет	11.581	94.060	1	237.576	3.666	70.429
Инвестициялық қызмет	3.183	(57.033)	-	(368.188)	(3.541)	(26.015)
Қаржылық қызмет	(14.590)	(41.853)	-	(4.457)	(46)	(43.941)

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Refinare S.A.
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамындағы таза көбеюі/ (азаяуы)	174	(4.630)	1	(139.237)	79	473

24. ҚАРЫЗДАР

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	3.394.958	3.146.477
Орташа алынған сыйақы мөлшерлемелері	5,50%	5,48%
Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	683.490	691.027
Сыйақының орташа алынған мөлшерлемелері (30-ескертпе)	4,38%	5,73%
	4.078.448	3.837.504

Қарыздар 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарда білдірілді:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	3.669.668	3.555.347
Теңге	318.034	271.776
Ресей рублі	85.223	–
Еуро	2.319	2.881
Басқа валюталар	3.204	7.500
	4.078.448	3.837.504

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Ағымдағы бөлік	361.556	253.428
Ұзақ мерзімді бөлік	3.716.892	3.584.076
	4.078.448	3.837.504

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша облигациялар мыналарды құрады:

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Облигациялар					
АҚБ 2020 жылғы облигациялары	750 миллион США	2033	3,50%	317.474	–
АІХ 2019	56 миллиард теңге	2024	5,00%	45.192	52.843
АҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,5 миллиард доллар США	2048	6,375%	631.832	574.230
АҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,25 миллиард доллар США	2030	5,375%	530.776	482.393
АҚБ 2018 жылғы облигациялары	0,5 миллиард доллар США	2025	4,75%	212.117	192.764
АҚБ 2017 жылғы облигациялары	1,25 миллиард доллар США	2047	5,75%	516.505	468.940

ЛҚБ 2017 жылғы облигациялары	1 миллиард долларов США	2027	4,75%	419.390	380.413
ИҚБ 2017 жылғы облигациялары	750 миллионів долларов США	2027	4,375%	299.934	289.487
ЛҚБ 2017 жылғы облигациялары	0,5 миллиарда долларов США	2022	3,88%	–	191.694
ЛҚБ 2013 жылғы облигациялары	1 миллиард долларов США	2023	4,40%	–	154.442
Басқа	–	–	–	4.593	4.518
Жиыны				2.977.813	2.791.724

2020 жылғы қазан-қарашада Компания номиналды құны 906.564 мың АҚШ доллары (баламасы 392.214 миллион теңге) болатын 2022 және 2023 жылдары өтеу мерзімімен облигацияларды толығымен мерзімінен бұрын сатып алды. Мерзімнен бұрын өтеу үшін комиссия сомасы 49 миллион АҚШ доллары (баламасы 21.057 миллион теңге) болды (13-ескертпе).

2020 жылғы қазанда Компания жылдық 3,5% купон мөлшерлемесімен және 2033 жылы өтеу мерзімімен 750 миллион АҚШ доллары (баламасы 321.698 миллион теңге) сомасына облигацияларды орналастырды.

2020 жылғы мамырда ҚТГ 927 миллион теңге сомаға облигацияларды өтеу комиссиясымен 41 миллион АҚШ доллары (баламасы 17.816 миллион теңге) мөлшерінде ИҚБ-да орналастырылған облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара сатып алды (13-ескертпе).

2019 жылғы сәуірде Компания сыйлықақыны, купондық сыйақыны және келісім үшін сыйақыны қоса алғанда, 31 миллион АҚШ доллары жалпы сомада (баламасы 11.909 миллион теңге) 2044 жылы өтеу күнімен облигацияларды мерзімінен бұрын сатып алды.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қарыздар мыналарды құрады

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Қарыздар					
The Export-Import Bank of China (EXIM)	1,13 миллиард АҚШ доллары	2026	6M Libor + 4,10%	287.387	350.042
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ (ҚДБ) (29-ескертпе)	230 миллиард теңге	2022-2030	7,00%-13,67%	166.377	138.313
Синдикатталған қарыз (Unicredit Tiriac Bank, ING Bank, BCR, Raiffeisen Bank)	435 миллион АҚШ доллары	2021-2023	1M Libor + 2,75%, 1M Libor + 2,50%, 1M Robor + 2,00%, 1M Robor + 1,50%, ON Libor + 2,50%, 1W Libor + 2,50%	118.228	99.554
ҚДБ (29-ескертпе)	1,1 миллиард АҚШ доллары	2023-2025	6M Libor + 4,00%, 5,00%, 10,99%	107.318	131.022
ВТБ Банк (Қазақстан) мен ВТБ Банк (PJSC)	15 миллиард рубль	2023	Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 2,15%	85.223	–
Japan Bank for International Cooperation	297,5 миллион АҚШ доллары	2025	2,19% + CIRR	60.098	65.254
«Қазақстанның Халық Банкі» АҚ (Халық Банкі)	100 миллион АҚШ доллары	2023	5,00%	42.145	38.323
Haluk bank	41 миллиард теңге	2024	11,00%	41.207	–

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (Лондондық филиал)	150 миллион АҚШ доллары	2021	COF (0,18%) + 1,50%	38.215	–
ING Bank NV	250 миллион АҚШ доллары	2021	COF (0,28%) + 2,00%	35.029	–
Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкі (ЕКҚДБ)	68 миллиард теңге	2026	3М CPI + 50 базистік тармақ + 2,15%	33.786	42.940
ЕДҚБ	39 миллиард теңге	2026	6М CPI + 100 базистік тармақ + 2,15%	24.278	24.573
Credit Agricole	300 миллион АҚШ доллары	2021	COF (0,29%) + 2,00%	14.862	874
Синдикатталған қарыз (Citibank, N.A., London Branch, Mizuho Bank, Ltd., MUFG Bank Ltd., Société Générale, ING Bank, and ING Bank N.V.)	200 миллион АҚШ доллары	2021	3М Libor + 1,35%	–	76.442
Халық Банкі	150 миллион АҚШ доллары	2024	5,25%	–	52.771
Басқа	–	–	–	46.482	25.672
Жиыны				1.100.635	1.045.780

2020 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, Эксимбанктен 289 миллион АҚШ долларына (баламасы 112.494 миллион теңге) алған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылы АМӨЗ бен ҚТГ ҚДБ-мен жасалған келісімдердің шеңберінде 49.609 миллион теңге жалпы сомаға қосымша ұзақ мерзімді қарыз алды және сыйақыны қоса алғанда, 27.832 миллион теңге жалпы сомаға қолдағы қарыздарды ішінара мерзімінен бұрын өтеді.

2020 жылы АМӨЗ бен ПМХЗ, сыйақыны қоса, ҚДБ-ден 98 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға (баламасы 39.005 миллион теңге) алған қарыздарды ішінара өтеді.

2020 жылғы қарашада ҚТГ ВТБ Банктен (Қазақстан) және ВТБ Банктен (PJSC) +2,15% Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі сыйақы мөлшерлемесімен 15.152 миллион ресей рублі (баламасы 84.621 миллион теңге) жалпы сомаға және үш жыл мерзімге ұзақ мерзімді қарыз алды. ҚТГ бұл қарыздан болған түсімді, сыйақыны қоса алғанда, 205 миллион АҚШ доллары сомаға (баламасы 86.971 миллион теңге) синдикатталған қарызды толық мерзімінен бұрын өтеу үшін пайдаланды. Бұл синдикатталған қарыз «Бейнеу-Бозой-Шымкент» магистралды желісіне үш компресорлық станцияны салу стратегиялық жобаны ішінара қаржыландыру үшін алынды.

2020 жылғы желтоқсанда АМӨЗ Халық банкінен жылдық 11% сыйақы мөлшерлемесімен және 4 жыл мерзімге 41.089 миллион теңге жалпы сомаға ұзақ мерзімді қарыз алды және алған қаражатты, сыйақыны қоса алғанда, Халық банкінен 144 миллион АҚШ доллары (баламасы 59.007 миллион теңге) жалпы сомаға алған ұзақ мерзімді қарызды толық өтеу үшін пайдаланды.

2020 жылдың ішінде КМГИ 91 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 37.539 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында СОФ (0,18%) + 1,50% сыйақы мөлшерлемесімен Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (Лондондағы филиал) қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2020 жылдың ішінде КМГИ 83 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 34.409 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында СОФ (0,28%) + 2,00% сыйақы мөлшерлемесімен ING Bank NV-ден қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2020 жылы ҚТГ 12.696 миллион теңге жалпы сомада ЕДҚБ-ден алған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылдың ішінде КМГИ 33 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 13.655 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында СОФ (0,29%) + 2,00% сыйақы мөлшерлемесімен Credit Agricole-ден қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2019 жылы Компания «Жемчужина» керри-қаржыландыру жобасы бойынша 110.930 миллион теңге жалпы сомаға серіктестерден қарызды мойындауды тоқтатты, 3.543 миллион теңге мөлшеріндегі сыйақыны қоса, өйткені «Жемчужина» жобасының серіктестері келісімшарттық аумақтан ерікті түрде бас тартуды шешті (13 ескертпе).

2019 жылғы 10 қаңтарда АМӨЗ Astana International Exchange (AIX) 5 жыл мерзімге жылдық 5,00 % сыйақы мөлшерлемесімен 56.223 миллион теңге (баламасы 150 миллион АҚШ доллары) жалпы сомаға облигацияларды орналастырды. 2019 жылғы 10 қаңтарда Самұрық-Қазына бұл облигацияларды 56.223 миллион теңгеге сатып алды. 2019 жылғы 11 қаңтарда АМӨЗ Халық банкінен 5 жыл мерзімге бірінші жыл үшін жылдық 5,00% мөлшерлемесімен (екінші жылдан бастап мөлшерлеме жылдық 5,25% құрайды) 150 миллион АҚШ доллары (баламасы 56.195 миллион теңге) сомасына ұзақ мерзімді несие алды.

Жоғарыда аталған 300 миллион АҚШ доллары (баламасы 113.016 миллион теңге) жалпы сомасындағы қарыздардан түскен түсімдер АМӨЗ ҚДБ-дан «хош иісті көмірсутектерді өндіру кешенінің құрылысы бойынша» стратегиялық инвестициялық жобаны қаржыландыру үшін тартқан қарыздар бойынша негізгі борыштың мерзімінен бұрын өтелуіне жолданды. 2019 жылғы желтоқсанда АМӨЗ ҚДБ-ден мұнай өңдейтін зауыттың жаңғыртылуын қаржыландыру үшін 7,99% номиналды пайыздық мөлшерлемемен және 7 жыл мерзіммен 32.938 миллион теңге мөлшерінде ұзақ мерзімді қарызды алды.

2019 жылы Топ ҚДБ-дан 77.182 миллион теңге жалпы сомаға алған қарыздар бойынша қосымша төлемдер жасады және сыйақыны қоса алғанда, 43.868 миллион теңге сомаға ҚДБ пайдасына орналастырылған облигацияларды сатып алды (2009 жылы 16 миллион дана көлемінде ҚДБ облигациялары).

2019 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, Эксимбанктен 197 миллион АҚШ долларына (баламасы 74.968 миллион теңге) алған қарызды ішінара өтеді.

2019 жылы КМГИ айналым капиталын қаржыландыру үшін пайдаланылған, BNP Paribas пен бірқатар басқа банктерден алынған қысқа мерзімді қарыздар бойынша төлемдер жасады, сондай-ақ, сыйақыны қоса алғанда, 65 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға (баламасы 24.821 миллион теңге) синдикатталған қарызды ішінара өтеді.

2019 жылғы мамырда КМГИ, сыйақыны қоса алғанда, 47 миллион АҚШ доллары (баламасы 17.739 миллион теңге) жалпы сомаға Клуб қарызын мерзімінен бұрын толық өтеді.

31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІҢ НӘТИЖЕСІНДЕ ТУЫНДАЙТЫН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР

Миллион теңгемен	2020			
	Қысқа мерзімді қарыздар	Ұзақ мерзімді қарыздар	Облигациялар	Жиыны
1 қаңтарға арналған сальдо	70.843	974.937	2.791.724	3.837.504
Ақша қаражатымен алынды	169.088	186.641	321.250	676.979
Негізгі борышты төлеу	(64.921)	(299.501)	(442.933)	(807.355)
Қарызды мойындауды тоқтату (13-ескертпе)	-	-	-	-
Пайыздық шығыс	7.265	64.931	163.890	236.086
Төленген сыйақы	(7.278)	(64.953)	(164.192)	(236.423)
Капиталға айналдырылған сыйақы (14-ескертпе)	-	2.890	-	2.890
Дисконт (13-ескертпе)	-	(11.002)	-	(11.002)
Облигацияларды сатып алғаны үшін сыйақы (13-ескертпе)	-	-	21.057	21.057
Облигацияларды сатып алудан болған пайда (13-ескертпе)	-	-	(927)	(927)
Есептілік валютасын қайта есептеу	4.790	9.164	205.725	219.679
Бағамдық айырма залал/(пайда)	4.583	54.367	82.365	141.315
Басқа	-	(1.209)	(146)	(1.355)
31 желтоқсанға сальдо	184.370	916.265	2.977.813	4.078.448
Ағымдағы бөлік	184.370	133.094	44.092	361.556
Ұзақ мерзімді бөлік	-	783.171	2.933.721	3.716.892

КОВЕНАНТАР

Топ несие келісімдерінің талаптары бойынша қаржы және қаржылық емес көрсеткіштердің орындалуын қамтамасыз етуі тиіс. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай Топ қаржы және қаржылық емес көрсеткіштерді орындайды.

ШЕТЕЛДІК ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ВАЛЮТАМЕН ТАЗА ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫ ХЕДЖИРЛЕУ

2020 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген кейбір қарыздар Топтың АҚШ долларына қатысты валюталық тәуекелге ұшырағыштығын хеджирлеу үшін шетелдік бөлімшелерге таза инвестицияларды хеджирлеу құралдары ретінде айқындалды. 2020 жылы 205.725 миллион теңге мөлшеріндегі бағамдық айырмадан болған залал (2019 жыл: 10.332 миллион теңге мөлшерінде бағамдық айырмадан түскен кіріс) басқа да жиынтық кірістің құрамына қайта жіктеліп, шетелдік бөлімшелерді қайта есептеуден болған кіріске немесе залалға қарсы есепке алынды.

Хеджирлеу объектісі мен хеджирлеу құралы арасында экономикалық өзара байланыс бар, өйткені таза инвестиция валюталық тәуекелді тудырады, әрі ол АҚШ долларындағы несие бойынша валюталық тәуекелге сайма-сай келеді. Топ 1:1 хеджирлеу коэффициентін белгіледі, өйткені хеджирлеу құралының базалық тәуекелі хеджирленетін тәуекелдің құрамдасына ұқсас келеді. Хеджирлеудің тиімсіздігі шетелдік еншілес компанияға салынған инвестициялардың сомасы тиянақталған мөлшерлемесі бар алынған қарыздардың сомасына қарағанда аз болғанда туындайды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына хедждің тиімсіз бөлігі болмады.

2019

Қысқа мерзімді қарыздар	Ұзақ мерзімді қарыздар	Облигациялар	Жиыны
81.813	1.258.009	2.813.416	4.153.238
103.608	111.941	56.223	271.772
(112.416)	(274.435)	(57.805)	(444.656)
-	(111.476)	-	(111.476)
4.765	73.495	152.708	230.968
(4.906)	(71.043)	(162.405)	(238.354)
-	2.525	-	2.525
-	(7.781)	-	(7.781)
-	-	-	-
-	-	-	-
(199)	(422)	(10.332)	(10.953)
(1.932)	(5.237)	(197)	(7.366)
110	(639)	116	(413)
70.843	974.937	2.791.724	3.837.504
70.843	141.447	41.138	253.428
-	833.490	2.750.586	3.584.076

25. РЕЗЕРВТЕР

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Экологиялық міндеттемелер	Резерв Салықтар бойынша	Газды тасымалдау резерві	Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелер	Басқалары	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанға резерв	116.236	62.978	20.334	28.083	47.479	53.158	328.268
Есептілік валютасын қайта есептеу	(83)	(167)	(13)	(118)	-	69	(312)
Бағалаудағы өзгеріс	25.990	(7)	-	-	-	50	26.033
Дисконт сомасына ұлғайту (13-ескертпе)	10.005	3.670	-	-	3.559	144	17.378
Бір жылғы резерв	4.618	2.888	4.393	-	11.568	40.473	63.940
Қалпына келтіру	(208)	(4.490)	(5.865)	-	-	(18.116)	(28.679)
Резервті пайдалану	(2.164)	(4.526)	(1.147)	-	(3.547)	(16.677)	(28.061)
Аударымдар және қайта жіктеулер	-	-	482	-	-	(1.922)	(1.440)
2019 жылғы 31 желтоқсанға резерв	154.394	60.346	18.184	27.965	59.059	57.179	377.127
Есептілік валютасын қайта есептеу	2.258	3.706	(1)	2.801	922	5.370	15.056
Бағалаудағы өзгеріс	13.049	(1.421)	-	-	-	(3)	11.625
Дисконт сомасына ұлғайту (13-ескертпе)	11.001	2.242	-	-	3.605	130	16.978

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Экологиялық міндеттемелер	Резерв Салықтар бойынша	Газды тасымалдау резерві	Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелер	Басқалары	Жиыны
Бір жылғы резерв	886	5.454	722	–	13.099	15.857	36.018
Қалпына келтіру	(1.189)	–	(1.451)	–	–	(5.041)	(7.681)
Резервті пайдалану	(664)	(5.326)	(7.019)	–	(6.767)	(62.958)	(82.734)
2020 жылғы 31 желтоқсанға резерв	179.735	65.001	10.435	30.766	69.918	10.534	366.389

Газды тасымалдау резерві Топтың PetroChina International Co. Ltd («PetroChina») шығындарын өтеу міндеттемелеріне жатады. Газды қарызға алу туралы келісімге сәйкес Топтың PetroChina алдында газды қарызға алуына және оны қайтару процесінің жүзеге асырылуына орай PetroChina көтерген шығыстар мен шығындарды өтеу бойынша міндеттемелері бар.

Елеулі бағалаулар мен пайдаланылған пікірлерді қоса алғанда, едәуір резервтердің толық сипаттамасы 4 ескертпеге қосылған.

Ағымдағы және ұзақ мерзімді бөліктер былайша бөлінген:

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Экологиялық міндеттемелер	Резерв салықтар бойынша	Газды тасымалдау резерві	Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелер	Басқалары	Жиыны
Ағымдағы бөлік	700	8.094	10.435	30.766	5.691	7.549	63.235
Ұзақ мерзімді бөлік	179.035	56.907	–	–	64.227	2.985	303.154
2020 жылғы 31 желтоқсанға резерв	179.735	65.001	10.435	30.766	69.918	10.534	366.389
Ағымдағы бөлік	805	7.728	18.184	27.965	6.425	42.431	103.538
Ұзақ мерзімді бөлік	153.589	52.618	–	–	52.634	14.748	273.589
2019 жылғы 31 желтоқсанға резерв	154.394	60.346	18.184	27.965	59.059	57.179	377.127

26. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ӘРІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер		
Қызметкерлердің алдындағы берешек	54.741	51.613
Қаржылық кепілдіктер	5.240	5.866
Дивидендтер бойынша берешек	195	354
Басқа	26.264	35.306
	86.440	93.139
Басқа да ағымдағы қаржылық емес міндеттемелер		
Шарттық міндеттемелер	117.956	184.362
Басқа	11.065	25.515
Басқа да ағымдағы қаржылық және қаржылық емес міндеттемелердің жиыны	215.461	303.016
Сауда кредиторлық берешек	536.922	667.861

Сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Теңге	249.108	328.538
АҚШ доллары	221.097	280.742
Румын льясы	44.457	42.740
Еуро	6.558	3.196
Басқа валюталар	15.702	12.645
Жиыны	536.922	667.861

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда кредиторлық берешек пен басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар есептелген жоқ.

27. ТӨЛЕНУГЕ ЖАТАТЫН БАСҚА ДА САЛЫҚТАР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
ҚҚС	90.883	19.376
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	10.147	19.037
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	10.054	29.586
Жеке табыс салығы	5.746	6.135
Әлеуметтік салық	5.691	4.639
Акциздер	2.239	2.163
Резидент емес үшін төлем көзінен ұсталатын салық	1.556	1.873
Басқа	3.947	3.857
	130.263	86.666

28. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2020 жылғы 31 желтоқсанға 70.301 миллион теңге сомладағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем (2019 жылы: 54.517 миллион теңге) негізінен корпоративтік табыс салығын білдіреді. 2020 жылғы 31 желтоқсанға 8.967 миллион теңге сомладағы табыс салығы бойынша міндеттемелер (2019 жылы: 13.011 миллион теңге) негізінен корпоративтік табыс салығын білдіреді.

31 желтоқсанда аяқталған жылдарға табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2020	2019
Ағымдағы табыс салығы		
Корпоративтік табыс салығы	73.499	146.658
Үстеме пайда салығы	(194)	11.291
Дивидендтер мен сыйақылардың кірістері бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	9.416	12.893
Мерзімі ұзартылған табыс салығы		
Корпоративтік табыс салығы	546	(1.999)
Үстеме пайда салығы	(2.985)	(4.904)
Дивидендтердің кірістері бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	26.021	62.241
Табыс салығы бойынша шығыстар	106.303	226.180

Табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі бойынша (2020 және 2019 жылдары 20%) салық салғанға дейінгі бухгалтерлік пайдадан есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды салыстырып тексеру 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде мынадай үлгіде берілген:

Миллион теңгемен	2020	2019
Жалғасып отырған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	278.200	1.384.631
Тоқтатылған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	-	6
Табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығының шығыстары	55.640	276.926
Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы үлес	(76.218)	(103.138)
Есептен шығарылмайтын басқа да салық салынбайтын кірістер мен шығыстар	49.874	36.913
Үстеме пайда салығы	(3.179)	6.387
Корпоративтік табыс салығының түрлі мөлшерлемелерінің әсері	30.039	13.047
Мерзімі ұзартылған салық бойынша мойындалмаған активтердегі өзгерістер	50.147	(3.955)
Табыс салығы бойынша шығыстар	106.303	226.180

Есепті күндерге шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға қолданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальдосы 31 желтоқсанға келесіні қамтиды:

Миллион теңгемен	2020 Корпоративтік табыс салығы	2020 Үстеме пайда салығы	2020 Төлем көзінен ұсталатын салық	2020 Жиыны	2019 Корпоративтік табыс салығы	2019 Үстеме пайда салығы	2019 Төлем көзінен ұсталатын салық	2019 Жиыны
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер								
Негізгі құралдар	35.848	-	-	35.848	34.880	-	-	34.880
Кейінге шегерілген салық шығындары	591.813	-	-	591.813	556.446	-	-	556.446
Қызметкерлерге қатысты есептелген міндеттемелер	5.342	-	-	5.342	5.182	82	-	5.264
Қаржы активтерінің құнсыздануы	13	-	-	13	11	-	-	11
Қоршаған ортаны ластағаны үшін міндеттеме	4.296	-	-	4.296	4.572	256	-	4.828
Басқа	52.186	-	-	52.186	51.985	3.893	-	55.878
Минусы: мерзімі ұзартылған салық бойынша танылмаған активтер	(582.261)	-	-	(582.261)	(532.114)	-	-	(532.114)
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелерімен бірге есептелген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(48.647)	-	-	(48.647)	(50.721)	(758)	-	(51.479)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер	58.590	-	-	58.590	70.241	3.473	-	73.714
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер								
Негізгі құралдар	179.394	392	-	179.786	191.989	7.608	-	199.597

Миллион теңгемен		2020 Корпора- тивтік табыс салығы	2020 Үстеме пайда салығы	2020 Төлем көзінен ұста- латын салық	2020 Жиыны	2019 Корпора- тивтік табыс салығы	2019 Үстеме пайда салығы	2019 Төлем көзінен ұста- латын салық	2019 Жиыны
Бірлескен кәсіпорынның бөлінбеген пайдасы		-	-	419.083	419.083	-	-	356.581	356.581
Басқасы		5.672	-	-	5.672	4.763	-	-	4.763
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелерімен бірге есептелген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер		(48.647)	-	-	(48.647)	(50.721)	(758)	-	(51.479)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	136.419	136.419	392	419.083	555.894	146.031	6.850	356.581	509.462
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелер	77.829	77.829	392	419.083	497.304	75.790	3.377	356.581	435.748

Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы мен үстеме пайдаға салынатын салық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты айқындалады. Мерзімі ұзартылған табыс салығы жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың көлеміне кірмейтін қызмет түрлері үшін айқындалады. Болашақта салық салу табыстың болу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана және оған қарасты қолданылатын мерзімі ұзартылған салық активі құпталады. Мерзімі ұзартылған салық активтерінің азаюы мүмкін, егер олармен байланысты салық жеңілдіктері жүзеге асырылса. 2020 жылдың 31 желтоқсанына танылмаған мерзімі ұзартылған салық активтері негізінен 582.261 миллион теңге (2019 жылы: 532.114 миллион теңге) сомасындағы ауыстырылған салық залалдарына жатады.

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР ауыстырылған салық залалдары салық салу мақсаттары үшін туындаған сәттен бастап он жылдың ішінде өтеді.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелердегі/(активтердегі) өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2020 Корпора- тивтік табыс салығы	2020 Үстеме пайда салығы	2020 Төлем көзінен ұста- латын салық	2020 Жиыны	2019 Корпора- тивтік табыс салығы	2019 Үстеме пайда салығы	2019 Төлем көзінен ұста- латын салық	2019 Жиыны
1 қаңтарға мерзімі ұзартылған міндеттеме сальдосы, нетто	75.790	3.377	356.581	435.748	77.856	8.281	295.580	381.717
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.601	-	36.481	38.082	1.112	-	(1.240)	(128)
Бір жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген салық залалы/(кірісі)	546	(2.985)	26.021	23.582	(1.999)	(4.904)	62.241	55.338
Басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген жылғы салық кірісі	(108)	-	-	(108)	(1.179)	-	-	(1.179)
31 желтоқсанға мерзімі ұзартылған міндеттеме сальдосы, нетто	77.829	392	419.083	497.304	75.790	3.377	356.581	435.748

29. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАРДЫҢ ШАРТТАРЫ

Байланысты тараптармен мәмілелер тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Кезең соңына өтелмеген қалдықтар негізінен қамтамасыз етілмеген және пайызсыз болып табылады, солар бойынша есеп айырысулар қолма-қол ақшамен жасалады. Топ байланысты тараптардан берешек бойынша КНЗ резервтерін үшінші тараптардың алдындағы берешек бойынша КНЗ айқындау үшін қолданылатын КНЗ қағидаттары мен саясатына сәйкес мойындайды.

ЕСЕП АЙЫРЫСУЛАР БОЙЫНША ҚАЛДЫҚТАР

Мына кесте байланысты тараптармен 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жасалған мәмілелердің жалпы сомасын көрсетеді:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан	Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптардың ақшасы мен шоттарындағы депозиттер	Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша берешек
Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар	2020	402.272	5.921	–	45.192
	2019	327.597	6.168	–	52.843
Қауымдасқан компаниялар	2020	4.345	3.541	–	–
	2019	56.331	3.814	–	–
Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар	2020	4.116	113	126.443	273.695
	2019	6.381	712	192.548	269.335
БК	2020	357.832	246.555	–	–
	2019	519.351	217.027	–	–

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДЫҢ/ТАРАПТАРҒА БЕРЕШЕГІ

Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялардың берешегі, негізінен, КНЗ резервін шегере отырып, Самұрық-Қазына 17.265 миллион теңге сомаға шығарған облигациялармен (2019 жылғы 31 желтоқсан: 16.241 миллион теңге) (21-ескертпе) және КНЗ резервін шегере отырып, Самұрық Қазына 379.159 миллион теңге сомаға берген қаржылай көмекпен білдірілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 307.568 миллион теңге) (23-ескертпе).

БК

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БК берешегі, негізінен 172.151 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 202.669 миллион теңге) мөлшерінде БШГ-ға, 96.958 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 110.172 миллион теңге) сомада ПКӨП-қа, 41.066 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 48.752 миллион теңге) сомада УГЛ-ға берілген қарызбен және ТШО-ға шикі мұнай мен сұйытылған газды сатып алу-сату шарты бойынша 16.094 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 92.435 миллион теңге) сомаға төленген аванстармен білдірілген.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БК берешегі, негізінен 47.821 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 95.908 миллион теңге) сомада БШГ-ға және 36.625 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 39.323 миллион теңге) сомада АГП-қа газды тасымалдау үшін кредиторлық берешекпен, 54.985 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 30.477 миллион теңге) сомада КРГ-ға газды және ТШО-ға 67.578 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: нөл) сомаға шикі мұнайды жеткізу үшін кредиторлық берешекпен білдірілген.

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДА ОРНАЛАСТЫРЫЛҒАН АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ДЕПОЗИТТЕР

Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарда орналастырылған ақша қаражаты мен депозиттер, негізінен, Компания нарықтық мөлшерлеме бойынша 300 миллион АҚШ доллары (баламасы 126.273 миллион теңге) сомада орналастырған депозитпен білдірілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 500 миллион АҚШ доллары немесе 192.547 миллион теңге).

2021 жылғы 1 ақпанда Компания 100 миллион АҚШ доллары (баламасы 42.422 миллион теңге) сомаға депозитті қайтарды.

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР БОЙЫНША БЕРЕШЕК

Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарға төленуге жататын қарыздар АМӨЗ, ПМХЗ және ҚТГ ҚДБ-дан 273.695 миллион теңге жалпы сомаға алған қарыздармен білдірілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 269.335 миллион теңге) (24-ескертпе).

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР БОЙЫНША ТӨЛЕМДЕР

2020 жылы Топ ПКOP-қа 24.588 миллион теңге және тиісінше 5.492 миллион теңге сомаға (2019: 21.995 миллион теңге және тиісінше 7.954 миллион теңге), БШГ-ға 48.133 миллион теңге және тиісінше 9.336 миллион теңге (2019: 25.661 миллион теңге және тиісінше 6.327 миллион теңге) сомаға берілген қарыз бойынша негізгі борыш пен пайыздарды өтеуден төлемдер, сондай-ақ КТК-ға 9.596 миллион теңге (2019: 12.656 миллион теңге) сомаға және «Қазақстандық Вексель» бойынша 37.847 миллион теңге (2019: 47.663 миллион теңге) сомаға пайыздарды өтеуден төлемдер алды (23-ескертпе).

МӘМІЛЕЛЕР БОЙЫНША АЙНАЛЫМДАР

Мына кестеде байланысты тараптармен 2019 және 2020 жылдардың ішінде жасалған мәмілелердің жалпы сомасы келтіріледі:

Миллион теңгемен		Сату байланысты тараптарға	Байланысты тараптардан сатып алу	Байланысты тараптардан сыйақы	Байланысты тараптарға сыйақы
Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар	2020	13.793	24.316	30.055	2.293
	2019	42.250	20.030	24.054	2.841
Қауымдасқан компаниялар	2020	21.000	24.710	2.740	–
	2019	19.565	40.930	8.892	–
Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар	2020	42.880	18.765	12.035	26.567
	2019	7.149	3.540	1.300	20.728
Бірлескен кәсіпорындар	2020	322.894	1.128.533	31.397	4.763
	2019	307.075	1.511.600	43.324	11.183

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА САТУ / БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДАН САТЫП АЛУ

БК

2020 жылы БК-ға сату негізінен ТШО 34.399 миллион теңге (2019: 64.246 миллион теңге) сомада көрсеткен кәлік-жүк қызмет көрсетумен, БШГ-ға 43.667 миллион теңге (2019: 32.696 миллион теңге) сомаға компрессорлық станцияны сатумен (14-ескертпе), Маңғыстау МұнайГазға, МИБВ еншілес ұйымына 53.591 миллион теңге және тиісінше 72.251 миллион теңге сомаға (2019: 59.235 миллион теңге және тиісінше 79.281 миллион теңге) сомаға көрсетілген мұнайды тасымалдау және қызмет көрсету қызметтерімен білдірілген.

2020 жылы БК-дан сатып алу, негізінен, ТШО-дан 687.896 миллион теңге (2019: 1.131.890 миллион теңге) сомаға шикі мұнайды сатып алумен, БШГ-ға 201.524 миллион теңге (2019: 172.894 миллион теңге) сомаға және АГП-ға 106.160 миллион теңге (2019: 97.904 миллион теңге) сомаға көрсетілген кәлік қызметтерімен білдірілген.

НЕГІЗГІ БАСҚАРУШЫ ПЕРСОНАЛҒА ТӨЛЕНЕТІН СЫЙАҚЫ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылғы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстарға қосылған негізгі басқарушы персоналға (Директорлар кеңесі мен Топ Басқармасының мүшелері) тиесілі жалпы сыйақы сомасы тиісінше 8.159 миллион теңгені және 11.399 миллион теңгені құрайды. Негізгі басқарушы персоналға тиесілі сыйақы Топ қызметінің операциялық нәтижелеріне негізделген келісімшарттарда белгіленген жалақы бойынша шығыстардан және қызметтің нәтижелері бойынша сыйлықақылардан тұрады.

30. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдарына қарыздар, қаржылық кепілдіктер, ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, сондай-ақ дебиторлық және кредиторлық берешек жатады. Топтың қаржы құралдары бойынша туындайтын негізгі тәуекелдер пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі, валюталық тәуекел және несиелік тәуекел болып табылады. Сондай-ақ Топ оның барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын нарықтық тәуекелді және өтімділік тәуекелін қадағалап отырады.

НАРЫҚТЫҚ ТӘУЕКЕЛ

Топтың негізгі қаржы құралдарына негізінен қарыздар, ақша қаражаты, ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді банк салымдары, дебиторлық берешек, кредиторлық берешек және басқа да қаржы активтері мен міндеттемелері кіреді. Топ конъюнктураның қолайсыз өзгеруінің нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті залалдарды мерзімді бағалау арқылы, сондай-ақ рентабельділікке және кепілмен қамсыздандыруға тиісті талаптарды орнату жолымен нарық конъюнктурасының тәуекелдерін басқарады. Келесі бөлімдердегі сезімталдылық талдауы 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келтірілген

Валюталық тәуекел

АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың едәуір сомалары мен кредиторлық берешектің нәтижесінде Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбас бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады. Топ сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағыш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды. Топта АҚШ долларында білдірілген қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді салыстырумен байланысты АҚШ долларында валюталық тәуекелді басқару саясаты бар. Мына кестеде Топ пайдасының салық салынғанға дейінгі АҚШ долларының айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге (активтер мен міндеттемелердің ақша ағындарындағы өзгерістердің салдарынан), барлық қалған өлшемдер тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген. Басқа валюта бағамдарының құбылуы Топ қызметінің шоғырландырылған нәтижелері үшін олардың маңызды еместігіне орай қаралмайды.

Миллион теңгемен	АҚШ долларының айыр- бас бағамының ұлғаюу/ азаяуы	Салық салынғанға дейін кіріске өсер
2020 жыл	+14%	(335.219)
	(11%)	263.387
2019 жыл	+12%	(291.448)
	-9%	218.586

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекел нарықтағы пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Топтың нарықтық пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекеліне ұшырағыштығы негізінен Топтың құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар ұзақ мерзімді қарыздарына жатады. Топ саясатында қарыздар бойынша тіркелген және ауыспалы пайыздық мөлшерлемелерді пайдалану арқылы пайыздық мөлшерлеменің өзгеру тәуекелін басқару көзделген.

Келесі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі пайдасының (құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздардың болуы салдарынан) пайыздық мөлшерлемедегі ықтимал өзгерістерге деген сезімталдығының талдауы келтірілген, бұл ретте барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Топтың капиталына айтарлықтай әсер ету жоқ.

Миллион теңгемен	Базистік тармақтардағы ұлғаюу/азаяу	Салық салынғанға дейін кіріске өсері
2020 жыл	+1,00	(6.835)
ЛИБОР	-0,25	1.709
2019 жыл		
ЛИБОР	+0,35	(2.419)
	-0,35	2.419

Несиелік тәуекел

Топ мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Топ саясатына сәйкес, коммерциялық несиені шартына қарай саудалық операцияларын жасауды қалайтын барлық клиенттер, несиелік тексеру рәсімінен өтуге жатады. Сондай-ақ, топқа берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең көп мөлшері 13-ескертпеде ашылып көрсетілгендей ағымдағы құн болып табылады. Топта несиелік тәуекелдің маңызды шоғырлануы жоқ.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек және басқа да қаржы активтері кіретін Топтың басқа да қаржы активтерімен байланысты несиелік тәуекелге қатысты Топ тәуекелі контрагенттің дефолт болуы мүмкіндігімен байланысты, бұл ретте ең жоғары тәуекел осы құралдардың ағымдағы құнына тең болады.

Келесі кестеде Топтың «Fitch» несиелік рейтингтердің белгілерін пайдалана отырып, не олар болмағанда, «S&P» және «Moody's» рейтингтердегі баламаларын пайдалана отырып 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктердегі ақша қаражаты, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттері бойынша профиль тәуекелі көрсетілген.

%	31 желтоқсанға	
	2020	2019
AA- to A+	12%	27%
A to A-	30%	8%
BBB+ to BBB-	16%	22%
BB+ to BB-	41%	39%
B+ to B-	1%	4%

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын құн бойынша жедел сатудың мүмкін еместігі нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Келесі кестеде 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімі бөлігінде шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

Миллион теңгемен	Талап өткенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан аспайтын	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жыл- дан артық, бірақ 5 жылдан астам емес	5 жылдан астам*	Жиыны
Миллион теңгемен						
Қарыздар*	64.664	15.128	449.943	1.699.247	4.607.751	6.836.733
Сауда кредиторлық берешек	208.648	318.195	10.079	–	–	536.922
Қаржылық кепілдіктер**	–	16.339	48.734	172.619	313	238.005
Жалдау бойынша берешек	395	515	16.061	26.236	20.448	63.655
Басқа да қаржылық міндеттемелер	33.377	23.337	24.486	11.096	54.586	146.882

	307.084	373.514	549.303	1.909.198	4.683.098	7.822.197
2019 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар*	68.135	15.905	325.822	1.750.799	4.358.675	6.519.336
Сауда кредиторлық берешек	255.550	368.492	43.819	–	–	667.861
Қаржылық кепілдіктер**	–	15.953	43.699	207.850	626	268.128
Жалдау бойынша берешек	4.922	204	5.795	26.026	10.419	47.366
Басқа да қаржылық міндеттемелер	13.249	8.391	8.570	8.207	1.901	40.318
	341.856	408.945	427.705	1.992.882	4.371.621	7.543.009

Капиталды басқару

Топтың капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты акционерлік құнды барынша көбейту болып табылады. Берешек пен капиталдың балансын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Топ өз капиталын басқарады.

Компания күрделі инвестициялар жоспарын жасау үшін капитал құрылымын жасауға және инвестициялық деңгейдің несиелік рейтингісін бүкіл цикл бойына қолдап отыруға ұмтылады. Қаржылық икемділікті қолдау индустрияның циклді болуына қарсы тұру үшін және органикалық әрі бейорганикалық инвестициялық шешімдерді жүзеге асыру үшін стратегиялық маңызды болып табылады. Компанияның күрделі шығындарды, жаңа жобаларды және қарыз алуларды келісу-дің кеңейтілген ішкі процесі бар.

Топ капиталының құрылымы берешектен тұрады, оған қарыздар (24-ескертпе), минус ақша қаражаты мен оның баламалары (22-ескертпе), қысқа мерзімді банк депозиттері (17-ескертпе) мен шығарылған капитал кіретін капитал, қосымша төленген капитал, басқа да резервтер мен бөлінбеген пайда жатады (23-ескертпе).

Топ басшылығы капитал құрылымын үнемі талдап отырады. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін капиталды басқару, өзгесінен басқа, капиталдың құрылымына қатысты талаптарды айқындайтын пайыздық несиелер мен қарыздар бойынша барлық шарттық талаптардың орындалуын қамтамасыз етуі тиіс. Ағымдағы жылы. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайыздық несиелер мен қарыздар бойынша шарттық талаптар бұзылған жоқ (24-ескертпе).

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	4.078.448	3.837.504
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді банк депозиттері	1.428.336	1.423.956
Таза берешек	2.650.112	2.413.548
Капитал	8.636.679	8.196.656
Капитал және таза берешек	11.286.791	10.610.204

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған кезеңдер ішінде капиталды басқару стратегиясы, мақсаты, саясаты мен процедуралары өзгермеді.

1. Топ дисконтталмаған төлемдерден өтеу мерзімдерінің белгісіздігіне орай, бірлескен қаржыландыру туралы келісімдерге сәйкес жобалар бойынша серіктестерге өтелуі тиіс қарыздар бойынша берешекті алып тастайды. 2020 жылғы 31 желтоқсанға серіктестердің алдындағы қарыздар бойынша берешек 7.175 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: 2.683 миллион теңге).
2. Топ қаржылық кепілдіктерді өтімділік кестесіне қосады, алайда, қаржылық кепілдіктер бойынша ақшаның кетуі белгілі бір оқиғаларға байланысты болады. Қаржылық кепілдік – бұл шарт, соған сай эмитент құралды ұстаушыға белгілі бір борышкердің төлемді борыштық құралдың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес жасауға қабілетті болмай қалуына орай шеккен шығынды өтеу мақсатында белгілі бір төлемдерді жасауға міндетті. 2020 және 2019 жылдары елеулі қаржылық кепілдіктерді пайдалану жағдайлары болған жоқ.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ МЕН ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІКТІҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржы құралдары мен инвестициялық жылжымайтын мүлігінің баланстық құны, төменде ашылып көрсетілген қаржы құралдарын қоспағанда, шамамен олардың әділ құнына тең болды:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан				
	Ағымдағы құн	Әділ құны	Бағалау деңгейлері бойынша әділ құны		
			1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар	17.265	16.916	–	16.916	–
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша берешек	557.116	538.063	–	372.823	165.240
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	3.394.958	4.103.404	3.640.931	462.473	–
Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	683.490	699.509	–	699.509	–
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	14.910	15.464	–	–	15.464

В миллионнах тенге	2019 жылғы 31 желтоқсан				
	Ағымдағы құн	Әділ құны	Бағалау деңгейлері бойынша әділ құны		
			1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар	16.241	18.835	–	18.835	–
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша берешек	510.002	506.868	–	304.422	202.446
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	3.146.477	3.576.082	3.172.400	403.682	–
Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	691.027	714.271	–	714.271	–
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	20.189	20.189	–	–	20.189

Самұрық-Қазынадан алынуға жататын облигациялардың әділ құны және басқа да борыштық құралдар нарықтық пайыздық мөлшерлемелер бойынша күтілетін келешек ақша ағындарын дисконттау арқылы есептелген. Соларға қатысты әділ құны танылатын немесе ашылып көрсетілетін барлық қаржы құралдары жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі деректердің негізінде әділ құн иерархиясында былайша жіктеледі:

- ◆ 1-деңгей – ұқсас келетін активтер немесе міндеттемелер үшін бөлсенді нарықтарда бағасы белгіленетін (түзетілмеген) нарықтық бағалар;
- ◆ 2-деңгей – солар үшін әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер тікелей немесе жанама байқалатын бағалау әдістері;
- ◆ 3-деңгей – солар үшін әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер байқалмайтын бағалау әдістері.

Есепті кезең ішінде 1-ші деңгей мен 2-ші деңгей арасында ешқандай аударымдар болған жоқ, сондай-3-ші деңгейге немесе одан ауысулар жасалған жоқ.

Әділ құны бойынша тұрақты негізде танылатын активтер мен міндеттемелер үшін, Топ оларды әрбір есепті кезеңнің соңына санаттар бойынша қайта бағалау арқылы (жалпы әділ құны бойынша бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі кіріс деректерінің негізінде) иерархияның деңгейлері арасында аудару болғанын айқындайды. Жыл ішінде Топты бағалау процестерінде, бағалау әдістері мен әділ құнды бағалау кезінде қолданылатын бастапқы деректердің типтерінде ешқандай өзгерістер болған жоқ.

Төменде әділ құн иерархиясының 3-ші деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалау үшін пайдаланылатын елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер көрсетілген:

	Үлестік бағалау әдісі	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер	31 желтоқсанға диапазон	
			2020	2019
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша берешек	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	7,54%-9,9%	4,5%-9,1%
Шығарылған қаржылық кепілдіктер			4,9%	4,1%

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ОРТА

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жағасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Болашақтағы Қазақстан экономикасының тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика, қаржы және ақша-кредит саясатының саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне байланысты болады.

ТАУАРЛАРҒА АРНАЛҒАН БАҒАЛАРДЫҢ ӨЗГЕРУ ТӘУЕКЕЛІ

Топ кірістерінің үлкен бөлігі тауарларды, негізінен, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сатудан жинақталады. Ертеден осы өнімдерге баға тұрақты болмаған және сұраныс пен ұсыныстағы өзгерістерге, нарықтық тұрлаусыздыққа, әлемдік және өңірлік экономика қызметіне және индустриялардағы циклдікке қатысты біршама өзгерді. Баға тарифтер және импорттық баждар салу, биржалық алыпсатарлық, мүмкіндікті арттыруды немесе Топтың өнімдерін негізгі нарықтарға артық жабдықтауды қоса алғанда, Үкімет әрекетінің әсеріне де бейімделген. Осындай сыртқы факторлар мен нарықтардағы өзгерістер келешек бағалардың бағалануын айтарлықтай қиындатады. Тауарларға бағалардың біршама немесе созылмалы төмендеуі Топтың қызметіне, қаржылық нәтижелерге және операциялардан болған ақша ағындарына елеулі түрде және теріс әсер етуі мүмкін. Топ, негізінен, тауарларға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығын хеджирлемейді.

САЛЫҚ САЛУ

Қазақстандық салық заңдары мен нормативтік-құқықтық актілер үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС бойынша қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды мойындау тәсілдеріндегі алшақтықтар. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2020 жылдың 31 желтоқсанына есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Басшылық 2020 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнаманы түсіндіру сәйкес болады және резервтер осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте есептелген немесе ашылып көрсетілген жағдайлардан басқа, Топтың салықтар жөніндегі ұстанымы расталатын ықтималдық бар деп санайды.

Трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау

Қазақстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау кең спектрге ие және байланысты мәмілелер тарапы болып табыла ма немесе жоқ па екеніне қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама

байланысты көптеген операцияларда қолданылады. Трансферттік баға белгілеу туралы заң (бұдан әрі – Заң) операцияларға қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептеледі. Қазақстанда бұл Заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Сонымен қатар, Заң оны операциялардың алуан түрлеріне қолдану бойынша егжей-тегжейлі нұсқаулықтарды бермейді, соның нәтижесінде салық органдарының позициясы Топ позициясынан ерекшеленуі мүмкін өкөндігінің тәуекелі бар, бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар сомаларына әкеп соқтыра алады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басшылық трансферттік баға белгілеу бойынша қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Топтың трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

ЭМГ-ны экологиялық тексеру

2018 жылы ҚР уәкілетті органдары ЭМГ-ға 2017 жылғы қараша мен 2018 жылғы желтоқсан аралығындағы кезеңде үш экологиялық тексеруді жүргізді, соның нәтижелері бойынша ЭМГ жер қойнауын ұтымды және кешенді пайдалану талаптарын бұзуы салдарынан келтірген шығынды төлеу туралы хабарламаны алды.

2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша бұл тексерулер бойынша резерв 26.070 миллион теңге болды. 2019 жылы ЭМГ 10.420 миллион теңге мөлшерінде бұрын төлеген сомаларды қайтаруға өтініш берді және резервті осы сомаға ұлғайтты. Бұл ретте, уақтылы төлемегені үшін айыппұлдарды болдырмас үшін, ЭМГ 6.472 миллион теңге төледі. Сондай-ақ 2019 жылы соттың есептелген экологиялық шығын сомасын азайту туралы шешімінің негізінде ЭМГ 25.433 миллион теңге мөлшерінде танылған сомаларға түзетпе жазба жасады. Нәтижесінде, 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша экологиялық шығынды төлеу резерві 4.585 миллион теңге болды.

2020 жылдың ішінде ЭМГ 658 миллион теңге сомаға резервке түзетпе жазба жасады, нетто және 3.364 миллион теңге сомаға төлем жасады. Осылайша, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резерв 563 миллион теңге болды.

АМӨЗ-ге 2015-2017 жылдары кешенді салықтық тексеру

2020 жылғы 15 желтоқсанда АМӨЗ 2015-2017 жылдар үшін кешенді салықтық тексеру нәтижелерін алды, соған сай ҚҚС бойынша қосымша есептеулер сомасы, ҚҚС пен өсімпұлды қоса алғанда, 9.257 миллион теңге болды, сондай-ақ ауыстырылатын шығындардың азаю сомасы 29.026 миллион теңге болды. АМӨЗ салықтық тексеру нәтижелерімен келіспеді және 2021 жылғы 28 қаңтарда ҚР Қаржы министрлігіне тиісті шағымын жіберді. Топ салықтарды қосымша есептеу тәуекелі төмен болып табылады деп есептейді және, тиісінше, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл тексеру бойынша резервті мойындамады.

КМГ Дриллингінің Консорциуммен дауды түпкілікті реттеу туралы бітімгерлік келісімге қол қою

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша КМГ Дрилинг компаниялар Консорциумымен («Ерсай Каспиан Контрактор» ЖШС және «Caspian Offshore and Marine Construction» ЖШС) өзін-өзі көтеретін жүзетін бұрғылау қондырғысын (ӨКЖБК) салу бойынша кешенді жұмыстарды сатып алу 2012 жылғы 5 шілдедегі шарттан туындайтын мәселелер бойынша арбитраждық сот істеріне қатысты 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікте 90 миллион АҚШ доллары (баламасы 34.132 миллион теңге) мөлшерінде резервті есептеді (11-ескертеп).

2020 жылғы 15 шілдеде ҚМГ Дрилинг пен Консорциум дауды реттеу сомасын 0,4 миллион АҚШ долларына елеусіз ұлғайта отырып дауды түпкі реттеу туралы келісімге қолдарын қойды.

2020 жылғы 17 қарашада ҚМГ Дрилинг 90,4 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (транзакцияның күніне айырбастау бағамы бойынша баламасы 38,821 миллион теңге) дауды реттеудің барлық сомасын төледі. Осылайша, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл сот ісі аяқталды.

КМГИ-дегі азаматтық сот ісін реттеу

2019 жылғы 5 желтоқсанда Румынияның Прокуратурасы талап қоюдың ескіру мерзімінің аяқталуына орай Румынияның Үкіметі мен КМГИ арасындағы қылмыстық істі тоқтату туралы қаулыны қабылдады.

Румыния Прокуратурасының көрсетілген қаулысына келесі үш талапкерден шағымдар түсті:

1. Румынияның жекешелендіру агенттігі КМГИ-дың 2013-2014 жылдары 30 миллион АҚШ долларына Петромидия мен Вега зауыттарының міндеттемелері бойынша пост жекешелендіру талаптарын лайықты орындауы бөлігінде;

2. Faber Invest & Trade Inc. (бұдан әрі – «Faber»), КМГИ еншілес компанияларындағы бақыланбайтын қатысу үлесінің иесі, 55 миллион АҚШ долларына Rompetrol Rafinare S.A. акционері ретінде КМГИ шешімдерінің бірқатарын даулау бөлігінде;
3. КМГИ бұрынғы директоры Стефенсон Джордж Филипп мырзадан.

2019 жылғы 27 желтоқсанда КМГИ қаулыны даулап, істің тоқтатылуын талап етті, бірақ талап қоюдың ескіру мерзімі аяқталды.

2020 жылғы 10 шілдеде Жоғарғы сот түпкі шешімін шығарып, Румыния Прокуратурасының қаулысына барлық шағымдардың күшін жойды.

Дегенмен, Faber алдыңғы істердің бірінің қаралуын жаңғыртты, сол бойынша КМГИ-дың еншілес компаниясы Rompetrol Rafinare Constanta компаниясының жарғылық капиталының 2003-2005 жылдары ұлғаюы дауланды. Істің тыңдалуы 2020 жылғы 10 қарашада болды, бірақ түпкі шешім шығарылмады. Істің келесі тыңдалуы 2021 жылғы 16 наурызға тағайындалды.

Топ оның Faber жаңа өтінішіне қатысты позициясы 2020 жылы Топ пайдасына шешілген басқа да ұқсас сот істері сияқты Топ пайдасына шешіледі деп есептейді. Сәйкесінше, Топ 2020 жылғы 31 желтоқсанға бұл іс бойынша резервті мойындамады.

АМӨЗ-де монополияға қарсы заңнаманың ықтимал бұзылуына қатысты сот істерінің аяқталуы

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Атырау облысы бойынша Бәсекелестікті қорғау және дамыту комитетінің департаменті (бұдан әрі – «Департамент») АМӨЗ-ге қатысты монополияға қарсы тергеуді жүргізді.

2020 жылғы 9 шілдеде Департамент бөгде ұйымның қызметтерін мұнайды қайта өңдеу бойынша өткен жылдардың шарттарына (2016 жылғы қаңтар – 2018 жылғы тамыз) қосу фактісі бойынша тергеу нәтижелерінің қорытындысын шығарды, бұл ҚР бәсекелестік саласындағы заңнамасын бұзу болып табылады.

2020 жылғы 5 тамызда Департамент құқық бұзушылықтарды жою туралы ұйғарым шығарды және Әкімшілік сотта АМӨЗ-ге қатысты іс қозғады.

АМӨЗ бұл ұйғарымға Азаматтық сотта шағымданды және қосымша, Әкімшілік сот алдында Азаматтық сот шешімді шығарғанға дейін әкімшілік істің қаралуын тоқтата тұру туралы өтініш білдірді. Әкімшілік сот бұл өтінішхатты қабылдады.

2020 жылғы 10 қыркүйекте Азаматтық сот Департаменттің ұйғарымын заңсыз деп тану туралы шешімді шығарып, бұл істің қаралуын аяқтады. Бұл шешімге Департамент Апелляциялық сотқа шағымданды, бірақ 2020 жылғы 24 қарашада Апелляциялық сот шешімді АМӨЗ пайдасына шығарды. Сол екі арада, 2020 жылғы 19 қазанда Әкімшілік сот әкімшілік құқық бұзушылық құрамының болмауына орай АМӨЗ-ге қатысты әкімшілік істі тоқтату туралы шешімді шығарды. Осылайша, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл сот ісі Топ пайдасына аяқталды.

ҚР-МЕН ТАБЫСТЫ МҰНАЙ-ГАЗ ШИКІЗАТЫН БӨЛУ ПРОПОРЦИЯСЫН ЕСЕПТЕУГЕ ҚАТЫСТЫ ДАУЛАР (ҚАРАШЫҒАНАҚ)

Қарашығанақтың Өнімді бөлу туралы Түпкі Келісіміне (ӨБТК) сай Қарашығанақ жобасының табысты өнімін бөлу амалы Объективтілік индексінің тетігімен реттеледі. 2014 жылдың екінші тоқсанында Қарашығанақ жобасының экономикасы Объективтілік индексі бойынша триггер «іске қосылған» деңгейге дейін жетті және табысты өнім үлесін бөлу пропорциясы (profit oil) ҚР пайдасына өзгерді.

Сонымен бірге, 2014 жылғы 20 тамыздан бастап ҚР Экономика министрлігі тоқсан сайын ӨБТК қатысушы – Мердігерлік компанияларға (Мердігерлік компаниялар) Табысты мұнай-газ шикізатын бөлу пропорциясын есептеуге қатысты келіспеушілігі жайлы хабарлап отырды.

2016 жылғы 30 желтоқсанда ҚР мен Мердігерлік компаниялардың арасында заңгерлік тұрғыдан міндеттемейтін Өзара түсіністік туралы меморандум жасалды.

2020 жылғы 17 шілдеде ҚР мен Мердігерлік компаниялардың арасында Табысты мұнай-газ шикізатын лайықты түрде есептеуге қатысты дауды реттеу туралы келісімге қол қойылды. Бұл келісімде Қарашығанақты қаржылық салымды төлеуден және арбитраж шығындарын өтеуден босату туралы ережелер бекітілген. 2020 жылғы 11 желтоқсанда ҚР мен Мердігерлік компаниялар арасында Дауды тоқтату туралы келісімге қол қойылды. Осылайша, бұл дау тоқтатылып, Топтың 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелері жоқ.

ӨТЕЛЕТІН ШЫҒЫНДАРДЫ ТЕКСЕРУ

Өнімді бөлу туралы келісімінің («ӨБК») негізгі қағидаттарына сәйкес мемлекет жер қойнауын пайдалану ауданында қызметті өткізуге эксклюзивтік құқықтарды мердігерлерге берді, бірақ жеке меншікке де, жалға да осы жер қойнауын пайдалану ауданына құқықты бермеді. Мұның салдарынан, шығарылған және қайта өңделген көмірсутектердің барлық көлемдері (яғни дайын өнім) мемлекеттің меншігі болып табылады. Жұмыстар өтемақы негізінде жүзеге асырылды. Бұл ретте, Үкімет мердігерлерге төлемдерді ақшалай емес түрде, дайын өнімнің бір бөлігі түрінде жасайды, осылайша мердігерлерге өз шығындарын өтеуге және пайда табуға мүмкіндік береді.

ӨБК-ге сәйкес мердігерлер көтерген шығындардың барлығы өтеле бермейді. Өтеуге кейбір шығындарды уәкілетті органдар бекітуі қажет. Уәкілетті органдар өтелетін шығындарды тексеруде. 2020 жылғы 31 желтоқсанға дейін жүргізілген өтелетін шығындарды тексеру нәтижесінде белгілі бір шығындар өтелмейтін ретінде жіктелген. ӨБК тараптары бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың дауланатын шығындардағы үлесі, Топтың бірлескен кәсіпорын міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, 1.078 миллион АҚШ долларын құрады (есепті күнге баламасы 453.641 миллион теңге) (2019 жыл: 1.052 миллион АҚШ доллары, есепті күнге баламасы 402.474 миллион теңге). Топ және оның ӨБК бойынша серіктестері Үкіметпен бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

ІШКІ НАРЫҚҚА ЖЕТКІЗУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Үкімет ҚР-да шикі мұнайды өндірумен және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын компаниялардан жыл сайынғы негізде ішкі нарықтың энергетикалық қажеттілікті қанағаттандыру үшін, негізінен, ішкі нарықта мұнай өнімдерін жеткізу теңгерімін қолдау үшін, көктемгі және күзгі егіс науқаны барысында ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін өнімнің бір бөлігін жеткізуді талап етеді.

Ішкі нарықтағы мұнайдың бағасы экспорттық бағалардан, тіпті тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерде белгіленетін ішкі нарықтағы қарапайым бағадан да айтарлықтай төмен. Егер Үкімет қазіргі уақытта Топ жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Топ қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

2020 жылы, өз міндеттемелеріне сәйкес, Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың ішкі нарыққа жеткізудегі үлесін қоса алғанда, Топ 6.401 тонна (2019 жылы: 6.224 тонна) шикі мұнайды жеткізді.

ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУҒА ЛИЦЕНЗИЯЛАР МЕН КЕЛІСІМ-ШАРТТАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың лицензиялардың, өнімді бөлу туралы келісімдер мен Үкіметпен жасалған жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес ең аз жұмыс бағдарламаларын орындауға қатысты келесі міндеттемелері болды:

Миллион теңгемен	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
Жыл		
2021	254.859	37.884
2022	94.841	3.625
2023	6.774	3.671
2024	5.003	2.994
2025-2048	5.448	32.221
Жиыны	366.925	80.395

ШИКІ МҰНАЙДЫ ЖЕТКІЗУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

2020 жылғы 31 желтоқсандағы қыркүйектегі жағдай бойынша Топтың БК міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың мұнайды жеткізу шарттары бойынша міндеттемелері 8,2 миллион тонна болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 12,8 миллион тонна).

БАСҚА ДА КЕЛІСІМШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың БК міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың жалпы сомасы 196.531 миллион теңге (2019 жыл: 335.609 миллион теңге) болатын ұзақ мерзімді активтерді сатып алу және салу бойынша шарттық міндеттемелері болды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ҚР Энергетика министрлігі мен ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау жөніндегі комитеті (бұдан әрі – «ТМРК») бекіткен және өндірістік объектілерді кеңейтуге бағытталған инвестициялық бағдарламалардың шеңберінде 232.136 миллион теңге (2019 жыл: 78.677 миллион теңге) жалпы сомада міндеттемелері болды.

Инвестициялық бағдарламалардың шеңберінде КТО мен ККТ-ның орындалмаған келісімшарттық міндеттемелері КТО мен ККТ алдыңғы жылдардың (2015-2019 жылдар) инвестициялық бағдарламаларының шеңберінде 26.552 миллион теңгеге және тиісінше 14.477 миллион теңгеге (Топ үлесі) өз міндеттемелерін орындамады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл сомалар Топ міндеттемелеріне қосылмады, өйткені:

- ♦ КТО-ға қатысты, орындалмаған инвестициялық бағдарламаның сомасы, ҚР табиғи монополиялар туралы заңнамасының талаптарына сәйкес, ТМРК-мен мұнайды ҚР ішкі нарығына айдау бойынша реттелетін қызметке 2021-2025 жылдарға бекітілген тарифте ескерілді;
- ♦ ҚҚМ-ға қатысты ТМРК 2020 жылғы қазаннан бастап 2022 жылғы қыркүйекке дейін уақытша өтейтін тарифтерді қолдану туралы шешімді қабылдады, бірақ ҚҚМ бұл шешімді сотта даулайды. 2020 жылғы 23 желтоқсанда ККТ сот ісін жеңіп алды. Дегенмен, 2021 жылғы 26 қаңтарда ТМРК шешімге шағымдану туралы өтініш берді. ҚР заңнамасына сәйкес орнын толтыратын тарифтердің қолданылуы түпкілікті сот шешімі қабылданғанға дейін тоқтата тұрылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС КЕПІЛДІКТЕР

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың үшінші тараптардың пайдасына шығарылған міндеттемелерді орындаудың ашық кепілдіктері болды, солар бойынша Топ табиғи газды сатып алу-сату, тасымалдау шарттары және басқа да шарттар бойынша оның еншілес ұйымдарының, БК мен қауымдасқан тараптардың тарапынан міндеттемелер орындалмаған жағдайда кепілдік беруші ретінде болады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Топ басшылығы тараптардың шарттық міндеттемелерді орындамау жағдайлары болмады және тиісінше, қаржылық емес шартты міндеттемелер бойынша міндеттемелер мойындалмады деп есептейді.

32. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Топтың операциялық сегменттері өндірілетін өнім мен көрсетілетін қызметтердің түрлеріне сәйкес келетін бөлек құрылымдар мен басқаруды қамтиды. Барлық сегменттер түрлі нарықтарда өнім мен қызметтердің әр түрлерін ұсынатын бизнестің стратегиялық бағыттарын білдіреді. Функциялар а) содан кірістер мен шығыстар болатын қызметті жүзеге асыратын; б) операциялық нәтижелерін ресурстардың бөлінуіне қатысты операциялық шешімдер қабылдайтын Топ басшылығы саралап отыратын операциялық сегменттер ретінде айқындалады.

Топ қызметі негізгі төрт операциялық сегментті қамтиды: мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнайды тасымалдау, газды өткізу және тасымалдау, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу. Топ Компанияның қызметін «Корпоративтік орталық» операциялық сегментке бөліп көрсетуде, өйткені Компания тек бас компанияның функцияларын ғана орындап қана қоймай, сондай-ақ операциялық қызметті де жүзеге асырады. Қалған операциялық сегменттер біріктіріліп, олардың елеусіз болуына орай басқалары ретінде көрсетілген.

Тауарлар мен қызметтер түрлері бойынша түсімді бөлу амалы осы қаржылық есептіліктің 5-ескертпеде көрсетілген.

«Шикі мұнайды, газды және газды қайта өңдеу өнімдерін өткізу» бойынша түсім келесі операциялық сегменттермен жүзеге асырылатын сатуларды білдіреді: 790.642 миллион теңге (2019: 874.505 миллион теңге) сомасында газды өткізу және тасымалдау, сондай-ақ 1.676.749 миллион теңге (2019: 3.092.437 миллион теңге) сомасында Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу.

«Мұнай өнімдерін өткізу» бойынша түсім операциялық сегменттермен жүзеге асырылады: 989.881 миллион теңге сомада (2019: 1.665.356 миллион теңге) Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу, 3.910 миллион теңге сомада (2019: 4.166 миллион теңге) Мұнай мен газды барлау және өндіру және 333.100 миллион теңге сомада (2019: 352.056 миллион теңге) Корпоративтік орталық.

Сегмент қызметінің нәтижелері түсімнің, таза пайда мен EBITDA көрсеткішінің негізінде бағаланады, олар шоғырландырылған қаржылық есептіліктегідей дәл сондай негізде өлшенеді.

EBITDA көрсеткіші басшылық сегменттердің тиімділігін бағалау үшін пайдаланатын, ХҚЕС-пен реттелмейтін қосымша қаржылық көрсеткіш болып табылады және тозуды, таусылуды және амортизацияны, негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау әрі бағалау бойынша активтердің құнсыздануын, барлау шығыстарын, БК мен

қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануын, қаржылық кірістер мен шығыстарды және табыс салығы бойынша шығыстарды есептен шығарғанға дейінгі пайда ретінде айқындалады.

EBITDA, % жалпы EBITDA-ға қатысты белгілі бір сегменттің EBITDA-сы ретінде айқындалады.

Элиминирлеу айналымдарды алып тастауды білдіреді. Сегментаралық операциялар сегменттер арасында келісілген талаптарда жасалды, әрі олар, байланысты және үшінші тараптарға қолжетімді болатын белгілі бір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде болмауы да тиіс.

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

Топтың негізгі құралдары (14-ескертпе) келесі елдерде орналасқан:

Миллион теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Қазақстан	3.730.070	3.751.128
Басқа елдер	639.675	733.143
	4.369.745	4.484.271

Төмендегі кестеде 2020 жылғы пайда немесе зиян туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың операциялық сегменттері бойынша 2020 жылғы 31 желтоқсанға активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнай және мұнай өнімдерін қайта өңдеу әрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер мен элиминациялар	Жиыны
Сыртқы клиенттерге сатудан түсім	8.981	216.843	931.073	2.955.444	334.092	109.604	–	4.556.037
Басқа сегменттерге сатудан түсім	868.731	91.497	14.447	327.229	36.945	83.314	(1.422.163)	–
Түсім жиыны	877.712	308.340	945.520	3.282.673	371.037	192.918	(1.422.163)	4.556.037
Сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	(29.528)	(13.301)	(378.862)	(2.739.382)	(185.884)	(32.844)	1.102.735	(2.277.066)
Өндірістік шығыстар	(297.934)	(124.041)	(84.644)	(202.820)	(126.431)	(139.308)	234.392	(740.786)
Табыс салығынан басқа салықтар	(194.328)	(12.891)	(15.237)	(15.188)	(24.994)	(7.107)	186	(269.559)
Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар	(118.054)	(8.019)	(321.042)	(62.381)	(7.752)	–	59.062	(458.186)
Жалпы және өкімшілік шығыстар	(30.219)	(16.775)	(24.507)	(46.690)	(51.053)	(25.096)	24.132	(170.208)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес, нетто	182.572	93.525	231.337	(1.373)	–	5.134	–	511.195

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу өрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер мен элиминациялар	Жиыны
EBITDA	390.221	226.838	352.565	214.839	(25.077)	(6.303)	(1.656)	1.151.427
EBITDA, %	34%	20%	30%	19%	(2%)	(1%)	0%	
Тозу, тауысылу және амортизация	(118.157)	(39.253)	(42.856)	(146.764)	(3.200)	(10.053)	–	(360.283)
Қаржылық кіріс	106.079	3.943	21.766	18.285	99.245	11.760	(151.325)	109.753
Қаржылық шығындар	(16.934)	(5.180)	(36.911)	(87.043)	(269.715)	(11.694)	129.926	(297.551)
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	(61.908)	(10.534)	199	(164.736)	(2.279)	(4.436)	–	(243.694)
Барлау шығыстары	(19.807)	–	–	–	–	–	–	(19.807)
Бірлескен кәсіпорын мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануы	(30.654)	–	–	–	–	–	–	(30.654)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(60.988)	(18.462)	(21.027)	4.028	(8.306)	(1.548)	–	(106.303)
Бір жылғы таза пайда	171.149	161.288	268.040	(227.818)	(189.273)	(19.546)	8.057	171.897
Басқа да сегментті ақпарат								
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	5.371.371	515.025	525.626	34.122	–	24.877	–	6.471.021
Күрделі шығындар	167.609	48.900	125.608	84.649	11.811	15.586	–	454.163
Өтпейтін ТМҚ, сауда дебиторлық берешек, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек, ағымдағы қаржы активтері бойынша КНЗ резервтері және ағымдағы қаржылық емес активтердің құнсыздану резерві.	(4.495)	(6.457)	(7.240)	(46.112)	(25.141)	(9.254)	–	(98.699)

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу әрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер мен элиминациялар	Жиыны
Сегмент активтері	7.861.383	1.189.807	2.405.880	2.654.458	1.302.283	263.518	(1.024.042)	14.653.287
Сегмент міндеттемелері	814.551	198.810	921.668	1.704.835	3.269.893	105.549	(998.698)	6.016.608

Төмендегі кестеде 2019 жылғы пайда немесе зиян туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың операциялық сегменттері бойынша 2019 жылғы 31 желтоқсанға активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу әрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Элиминациялау	Жиыны
Сыртқы клиенттерге сатудан түсім	7.592	236.485	1.102.110	5.035.188	352.056	125.425	–	6.858.856
Басқа сегменттерге сатудан түсім	1.302.744	100.253	965	540.947	78.121	87.505	(2.110.535)	–
Түсім жиыны	1.310.336	336.738	1.103.075	5.576.135	430.177	212.930	(2.110.535)	6.858.856
Сатып алынған мұнайдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	(33.719)	(13.666)	(490.142)	(4.972.915)	(212.655)	(33.252)	1.842.605	(3.913.744)
Өндірістік шығыстар	(295.687)	(149.033)	(71.978)	(203.864)	(110.379)	(145.595)	254.843	(721.693)
Табыс салығынан басқа салықтар	(379.725)	(13.287)	(17.388)	(13.584)	(22.417)	(7.894)	–	(454.295)
Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар	(123.725)	(1.145)	(272.174)	(69.264)	(7.137)	(3)	53.046	(420.402)
Жалпы және өкімшілік шығыстар	(15.439)	(15.877)	(35.900)	(45.247)	(35.244)	(71.175)	4.915	(213.967)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес, нетто	500.737	75.474	242.336	(3.248)	–	12.680	–	827.979
EBITDA	962.778	219.204	457.829	268.013	42.345	(32.309)	44.874	1.962.734
EBITDA, %	49%	11%	23%	14%	2%	(2%)	2%	
Тозу, тауыс-тылу және амортизация	(94.432)	(39.257)	(41.567)	(143.875)	(4.177)	(14.116)	–	(337.424)

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу өрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Элиминациялау	Жиыны
Қаржылық кіріс	202.592	7.298	29.589	43.975	130.878	10.729	(184.181)	240.880
Қаржылық шығындар	(21.460)	(7.095)	(43.443)	(127.391)	(264.841)	(8.333)	155.130	(317.433)
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	(6.550)	(24.783)	816	(93.161)	(11)	(27.062)	–	(150.751)
Барлау шығыстары	(57.068)	–	–	–	–	–	–	(57.068)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(138.762)	(20.825)	(39.917)	(12.241)	(12.923)	(1.512)	–	(226.180)
Бір жылғы таза пайда	842.496	136.906	362.344	(36.553)	(119.657)	(68.083)	41.004	1.158.457
Басқа да сегментті ақпарат								
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	4.788.314	384.173	350.732	40.304	–	26.861	–	5.590.384
Күрделі шығындар	256.725	44.926	91.744	79.492	14.323	18.098	–	505.308
Өтпейтін ТМҚ, сауда дебиторлық берешек, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек, ағымдағы қаржы активтері бойынша КНЗ резервтері және ағымдағы қаржылық емес активтердің құнсыздану резерві.	(3.146)	(5.173)	(9.991)	(46.020)	(22.297)	(9.903)	–	(96.530)
Сегмент активтері	7.504.518	1.080.046	2.195.386	2.854.018	1.480.009	454.084	(1.486.146)	14.081.915
Сегмент міндеттемелері	748.226	204.540	956.917	1.771.290	3.453.634	117.899	(1.367.247)	5.885.259

33. КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Жаңа қарыздар алу және ағымдағы қарыздарды өтеу:

АМӨЗ:

- ◆ 2021 жылғы 5 және 11 қаңтарда ҚДБ-дағы қарызды қайта қаржыландыру мақсатында Халық Банкінен 53.626 миллион теңге сомаға ұзақ мерзімді қарыздар алды.
- ◆ 2021 жылғы 14 қаңтарда Қытайдың Экспорт-Импорт Банкінен 79 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 33.133 миллион теңге) алынған қарыз бойынша, сыйақыны қоса алғанда, негізгі борышты ішінара төледі.
- ◆ 2021 жылғы 15 қаңтарда Самұрық-Қазына облигациялары бойынша 7.387 миллион теңге жалпы сомаға негізгі борыш пен купондық сыйақыны төледі.
- ◆ 2021 жылғы 21 қаңтарда ҚДБ-ден 10.889 миллион теңге сомасында алынған қарыз бойынша, сыйақыны қоса алғанда, негізгі борышты ішінара төледі.
- ◆ 2021 жылғы 21 қаңтарда ҚДБ-ден 142 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 59.451 миллион теңге) алынған қарыз бойынша, сыйақыны қоса алғанда, негізгі борышты толығымен төледі.

2021 жылғы ақпанда КМГИ АҚШ-тың қаржы институты Cargill-ке 50 миллион АҚШ доллары (баламасы 21.187 миллион теңге) сомаға жаңа қарыз алды.

Соттың істі қарауы:

2021 жылғы 19 ақпанда Қашаған кен орнынан газға шарттық бағаны есептеу бойынша Солтүстік Каспий Жобасының серіктестеріне қатысты КТГ шағым өтініші бойынша арбитраждық сот ісі жөнінде шешім шығарылды. Арбитраждық шешім (бұдан әрі – Шешім) КТГ пайдасына шығарылды. Тараптың Шешіміне сәйкес, ол шығарылған күннен бастап 30 күннің ішінде Шешіммен белгіленген қағидаттардың негізінде есептеулерді жасауы және заңгерлік шығыстарды өтеуді қоса алғанда, КТГ пайдасына төленуге жататын сомаларды айқындауы тиіс. Түпкілікті арбитраждық шешімнің шығарылмауына орай және өтемақы сомасы шынайы айқындала алмауына орай Топ бұл сот ісінің әсерін шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындамады.